Մարդու իրավունքները և ցեղասպանությունը

երևան

8-28

«Ծանրագույն հանցանք, ծայրագույն մարտահրավեր» խորագրի մեջ պարփակված է այս համաժողովի նպատակը. մեկ անգամ ևս փորձել հասկանալ ծանրագույն հանցանքի՝ ցեղասպանության բնույթը, ուսումնասիրել ցեղասպանության ակունքները, գտնել բանաձևեր այն կանխելու և հակազդելու համար։ Ծայրագույն մարտահրավերը անցյալը հաղթահարելու ուղիների որոնումն է։

Այս խորհրդանշական տարում հրավիրված ներկա համաժողովը փորձ է պարզելու, թե ինչ է պահանջվում հակասական և տանջալից հիշողություններն ու այս տարածաշրջանում ապրող մարդկանց կողք կողքի դնելու և աշխարհի այս մասում իրական հարևանություն հաստատելու համար:

Յայոց ցեղասպանության 90-րդ տարելիցի միջոցառումների կազմակերպման Պետական հանձնաժողովի հովանու ներքո անցկացվող միջազգային այս համաժողովը կազմակերպել է Յայաստանի Յանրապետության Արտաքին գործերի նախարարությունը։ Յանձնաժողովը ողջունում և իր երախտիքն է հայտնում մասնակից բոլոր գիտնականներին ու մասնագետներին, ովքեր Ցեղասպանության ուսումնասիրությունը դարձրել են իրենց կյանքի գործը։ Յանձնաժողովն իր երախտագիտությունն է հայտնում նաև ժամանակակից հայկական ուսումնասիրությունների և վավերագրության Ձորյան հիմնարկին՝ այս աշխատանքների մտահղացման և կազմակերպման հարցում ցուցաբերած օժանդակության համար։

9.45 - 18.00

Բացման խոսք

Ն.Գ. **Ռոբերտ Քոչարյան**

Յայաստանի Յանրապետության նախագահ

Ն.Ս.O.S.S. Գարեգին II

Ամենայն Յայոց Կաթողիկոս

Խուան Մենդեզ

Ցեղասպանությունների կանխարգելման հարցերով ՄԱԿ-ի Գլխավոր քարտուղարի հատուկ խորհրդական

namio (um provincio d'Enforcem de monació grás

Ընդմիջում

Մարդու իրավունքների ոտնահարում. Ներկա և անցյալ

Անիծյալ խարան. Ցեղասպանության հանցանքի մեկնությունները

Վիլյամ Շաբաս

Մարդու իրավունքների իռլանդական կենտրոնի տնօրեն, Իռլանդիայի ազգային համալսարան Գելվել, Իռլանդիա

Մարդու իրավունքները, միջազգային իրավունքը և Յայոց Ցեղասպանությունը

Ալֆրեդ դե Զայաս

ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների հանձնաժողովի նախկին քարտուղար, իրավունքի պրոֆեսոր,

ժնև, Շվեյցարիա

Յնարավո°ր է արդյոք խուսափել ցեղասպանություններից Եհուդա Բաուեր

Գիտական խորհրդական, Յադ Վաշեմ, Յոլոքոստի նահատակների և հերոսների հիշատակի հանձնաժողով Երուսաղեմ

Քննարկում

Ընդմիջում /ճաշ/

12.45

Ծանրագույն հանցանք

Յայոց Ցեղասպանության կարևորությունն ու նշանակությունը իննսուն տարի անց

Ռոջեր Սմիթ

Վիլյամ և Մերի քոլեջի պրոֆեսոր, Ջորյան հիմնարկի Տնօրենների խորհրդի նախագահ Մերիլենդ, ԱՄՆ

Ցեղասպանության արձագանքները. Յայկական և ռուանդական վերապրածների համեմատություն

Վիլյամ Շաբաս

Մարդու իրավունքների իռլանդական կենտրոնի տնօրեն, Իռլանդիայի ազգային համալսարան Գելվել, Իռյանդիա

Մարդու իրավունքները, միջազգային իրավունքը և Յայոց ցեղասպանությունը

Դոնալդ Միլլեր

Յարավային Կալիֆորնիայի համալսարանի աստվածաբանության դպրոցի պրոֆեսոր Կալիֆորնիա, ԱՄՆ

Ցեղասպանության ժխտման ազդեցությունը ժխտողների վրա. Անիատներ և ազգեր

Իսրայել Չարնի

Յոլոքոստի և ցեղասպանության ինստիտուտի գործադիր տնօրեն, Ցեղասպանության Յանրագիտարանի Գլխավոր խմբագիր Երուսաղեմ

Երրորդ կողմի ներգրավումը ցեղասպանության կանխման և հրահրման հարցում. Յայերի ցեղասպանությունը

Նիկոլայ Յովհաննիսյան

33 Գիտությունների ազգային ակադեմիայի արևելագիտության ինստիտուտի տնօրեն Երևան

Քննարկում

21 ապրիլի, հինգշաբթի

9.45-18.00

Բացման խոսք

Արկադի Ղուկասյան

Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետության նախագահ

Անդրանիկ Մարգարյան

33 վարչապետ,

Յայոց Ցեղասպանության 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների կազմակերպման Պետական հանձնաժողովի նախագահ

Չատուկ ուղերձ

Յանուն մարդկային արժանապատվության Ն. Գ. Լեխ Վալեսա

Լեհաստանի Յանրապետության նախկին նախագահ, Խաղաղության Նոբելյան մրցանակակիր

Կանխարգելում և գործունեություն

Իսրայելի դիրքորոշումը Յայոց ցեղասպանության առնչությամբ

Յոսի Մարիդ

Իսրայելի Կնեսետի անդամ, Մերեց կուսակցության նախկին նախագահ, Ռաբինի և Բարաքի կառավարություններում կրթության և բնապահպանության նախարար Երուսաղեմ

Ցեղասպանությանը խանգարող և նպաստող գործոնները Գրեգորի Սթանթոն

Մերի Վաշինգտոնի քոլեջի մարդու իրավունքների պրոֆեսոր, Ցեղասպանությունների նախազգուշացման կենտրոնի նախագահ, Կամբոջական ցեղասպանության հարցերով հիմնադրամի տնօրեն Վիրջինիա, ԱՄՆ

Իմացության տառապանքը. Յոլոքոստի և ցեղասպանության հարցերը կրթական ոլորտում Յաիր Աուրոն

Իսրայելի Բաց համալսարան և Կրթական Կիբուցիմ քոլեջ Երուսաղեմ

Ցեղասպանություն Ռուանդայում և Սուդանում. ԱՄՆ-ի և ՄԱԿ-ի արձագանքման համեմատական գնահատականը Էրիկ Մարկուսեն

Միջազգային ուսումնասիրությունների դանիական ինստիտուտի Յոլոքոստի և ցեղասպանությունների ուսումնասիրության բաժանմունքի ավագ գիտական աշխատող Կոպենիագեն, Դանիա

Քննարկում

Ծայրագույն մարտահրավեր. ճշմարտություն, հաշտեցում և անցումային արդարադատություն

Յանցագործություն մարդկության դեմ. Անպատժելիությունը որպես գործոն Յայոց ցեղասպանության մեջ և դրա հետևանքները

Վահագն Տատրյան

Ձորյան հիմնարկի ցեղասպանության ուսումնասիրությունների բաժնի տնօրեն Նյու Յորք, ԱՄՆ

Ժխտման դինամիկան. ጓաշտեցում անցյալի հետ Թուրքիայում և ճապոնիայում Ջոն Թորփի

Բրիտանական Կոլոմբիայի համալսարանի մարդաբանության և սոցիոլոգիայի բաժանմունքի պրոֆեսոր Վանքուվեր, Կանադա

Կարո՞ղ է արդյոք ցեղասպանության հիշողությունն առաջնորդել դեպի հաշտեցում Էլազար Բարքան

Քլերմոնտի համալսարանի մշակույթի ուսումնասիրությունների բաժանմունքի տնօրեն Կալիֆորնիա, ԱՄՆ

Քննարկում

Յայ-թուրքական հարաբերություններ. Պատմությամբ բաժանված, աշխարհագրությամբ միավորված

Յայ-թուրքական հաշտեցման խոչընդոտները Թաներ Աքչամ

Մինեսոտա-Թուին Սիթիի համալսարանի պատմության բաժանմունքի պրոֆեսոր Մինեապոլիս, ԱՄՆ

Յայոց ցեղասպանության ճանաչման խթանումը երրորդ կողմերի միջոցով

Ռուբեն Պոլ Ադալյան

Յայկական Ազգային ինստիտուտի տնօրեն Վաշինգտոն, ԱՄՆ

Յիշողություն, մոռացություն և լռություն. Ինչպես են հասարակությունները հիշում իրենց անցյալը և դրա ազդեցությունը ներկա հարաբերությունների վրա Մուրատ Բելգե

Բիլգի համալսարանի համեմատական գրականության պրոֆեսոր Ստամբուլ, Թուրքիա

Յասունության տեստ. Ցեղասպանության գործոնը Յայաստանի արտաքին քաղաքականության մեջ Ռուբեն Սաֆրաստյան

33 Գիտությունների ազգային ակադեմիայի արևելագիտության ինստիտուտի պրոֆեսոր Երևան

Չետ նայելով շարժվել առաջ

Ռիչարդ Յովհաննիսյան

Յայկական և Մերծավոր Արևելքի պատմության պրոֆեսոր, Կալիֆորնիայի համալսարանի Յայագիտության ամբիոնի վարիչ Կալիֆորնիա, ԱՄՆ

Քննարկում

ենըրափակիլ ելույթնել

Մարի-Ան Իսլեր-Բեգեն

ԵՄ-Չայաստան խորհրդարանական համագործակցության կոմիտեի նախագահ, Եվրոպական խորհրդարան

Վարդան Օսկանյան

33 Արտաքին գործերի նախարար

Գևորգ Բարդակչյան

պատմաբան, Միչիգանի համալսարան

Ռութ Բարնեթ

Յոգեթերապետների Բրիտանական խորհուրդ, Լոնդոն, Մեծ Բրիտանիա

Յուսի Ֆլեմինգ Բյորն

գրող, Յայ-նորվեգական մշակութային կազմակերպության անդամ, Նորվեգիա

Ռագիպ Ջարաքոլու

«Բիլգի» հրատարակչություն, Ստամբուլ, Թուրքիա

Պողոս Լևոն Ջեքիյան

պրոֆեսոր, Կա՝ Ֆոսկարիի համալսարան, Վենետիկ, Իտալիա

Սալբի էսքիջյան

Անվտանգության, խաղաղության և վերահաշտեցման հարցերով խորհրդատու, Ժնև, Շվեյցարիա

Սամուել Թոթեն

պրոֆեսոր, Արկանզասի համալսարան, ԱՄՆ

ժիրայր Լիպարիտյան

պրոֆեսոր, Միչիգանի համալսարան, էն Արբոր, ԱՄՆ

Արսինե Խանջյան

դերասանուհի, Տորոնտո, Կանադա

Տիգրան Կույումջյան

Կալիֆորնիայի Պետական համալսարանի հայագիտության պրոֆեսոր, հայագիտության ծրագրի տնօրեն, Ֆրեզնո, ԱՄՆ

Թեսսա Յոֆման

պրոֆեսոր, Ազատ համալսարան, Բեռլին, Գերմանիա

Կիրո Մանոյան

33 Բյուրոյի 3այ Դատի և քաղաքական հարցերի գրասենյակի պատասխանատու, Երևան

Միշելին Մարկոմ Աիարոնյան գրող, Միլյս քոլեջ, Օքյանդ, ԱՄՆ

Աշոտ Մելքոնյան

33 Գիտությունների Ազգային Ակադեմիայի Պատմության ինստիտուտի տնօրեն, Երևան

Լևոն Մկրտչյան

33 Ազգային Ժողովի պատգամավոր, ԱԺ 33Դ խմբակցության նախագահ, Երևան

Ջանկառլո Պալիարինի

Իտալական պառլամենտի անդամ, Իտալիա

Գուրգեն Սարգսյան

Զորյան հիմնարկի նախագահ

Յիրոիշի Սեգավա

Աիչի Սանգյո համալսարանի իրավունքի - պրոֆեսոր, ճապոնիա

Ռոնալդ Գրիգոր Սյունի

պրոֆեսոր, Չիկագոյի համալսարան, ԱՄՆ

Վիգեն Չեթերյան

լրագրող, Le Monde Diplomatique, ծրագրերի տնօրեն, ժնև, Շվեյցարիա

Միքելե Վեգներ

ճարտարապետ, Արմին Վեգներ ընկերություն, Յռոմ, Իտալիա

Յրանտ Տինք

«Ակոս» շաբաթաթերթի խմբագիր, Ստամբուլ, Թուրքիա

Բասկին Օրան

Անկարայի համալսարանի քաղաքական գիտությունների բաժանմունքի պրոֆեսոր, Թուրքիա

Մարչելլո Ֆլորես

Սիենայի համալսարանի համեմատական և ժամանակակից պատմության պրոֆեսոր, Սիենա, Իտալիա

26 Internution

Ռուբեն Ադալյան

Յայկական ազգային ինստիտուտի տնօրեն ԼՈՄ

Ռուբեն Ադալյանը ծնվել է 1955թ.։ Վաշինգտոնի Յայկական Ազգային ինստիտուտի (ANI) տնօրենն է։ Յեղինակն է "Historical Dictionary of Armenia" և "From Humanism to Rationalism։ Armenian Scholarship in the Nineteenth Century" գրքերի։ Նրա ջանքերով հավաքվել և խմբագրվել է «The Armenian Genocide in the U.S. Archives, 1915-1918»-ը՝ 37,000 էջանոց ամերիկյան փաստաթղթերի հավաքածուն։ Նա նաև ANI-ի կայքէջի (www.armenian-genocide.org.) խմբագիրն է։ Ռ. Ադալյանը «Ցեղասպանության հանրագիտարանի» ընթերակա խմբագիրն է, ունի մի շարք հրապարակումներ՝ "America and the Armenian Genocide"; "Century of Genocide"; "Studies in Comparative Genocide"; "Pioneers of Genocide Studies" և "Encyclopedia of the Modern Middle East and North Africa". Ռ. Ադալյանը դասավանդել է Ջորջ Վաշինգտո-նի, Ջորջթաունի և Ջոնս Յոփքինսի համալսարաններում։

Զեկույց - Յայոց ցեղասպանության ճանաչման խթանումը երրորդ կողմերի միջոցով

21-րդ դարը աշխարհի ազգերին նոր հույսեր ներշնչեց անցյալի ծանրությունից ձերբազատված նոր հարաբերությունների կառուցման առումով։ Յայաստանն ու Թուրքիան պետք է նոր դառնան համաշխարհային այս կարգի մասնակից։ Պատմական հիշողության օգուտն ու ցավը ներկայումս որոշում են Յայաստանի և Թուրքիայի հարաբերությունները։ Յայոց ցեղասպանության մերժման Թուրքական հանրապետության տասնամյակներ տևող պայքարը շարունակում է խոչընդոտել նորմալ հարաբերություններին և ի չիք է դարձնում որպես հարևան ապրելու հնարավորությունները։ Երկկողմ հարաբերությունների բացակայության պարագայում Յայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանն ուղղված ջանքերը դարձել են իրական քաղաքական երկխոսության փոխարինող։

Թաներ Աքչամ

Պրոֆեսոր Մինեսոտայի համալսարան ԱՄՆ

Թաներ Աքչամը ծնվել է Թուրքիայի հյուսիսարևելյան Կարս-Արդահան նահանգում։ Թուրքական քաղաքականությամբ սկսել է հետաքրքրվել վաղ հասակից։ Ուսանողական տարիներից զբաղվել է Թուրքիայում ժողովրդավարության բարելավման խնդիրներով ընդհանրապես և քրդերի իրավունքներով մասնավորապես։ 1976թ., լինելով քաղաքական մի ամսագրի գլխավոր խմբագիր, նա ձերբակալվեց և դատապարտվեց 10 տարվա ազատազրկման։ Մեկ տարի անց նրան հաջողվեց դիմել փախուստի և քաղաքական փախստականի կարգավիճակով անցավ Գերմանիա։ Այնտեղ նա, ի թիվս այլ սոցիալական խնդիրների, զբաղվում էր ներգաղթածների իրավունքներով, ակտիվորեն ներգրավվելով Գերմանիայի տարբեր էթնիկ խմբերի՝ թուրքերի, հույների, սերբերի, պորտուգալացիների և քրդերի միջև երկխոսության զարգացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքներում։

Դոկտորական աստիճանն ստացել է Յանովերի համալսարանում՝ «Թուրքական ազագայնականությունը և Յայոց ցեղասպանությունը. 1919-1922թթ. Ստամբուլի ռազմական տրիբունալների նյութերի հիման վրա» ատենախոսությամբ։ Դրանից հետո նա այս թեմատիկայով գրել է 4 գիրք և 6 հոդված թուրքերեն և գեմաներեն լեզուներով։ 1988թ. ի վեր եղել է Յամբուրգի սոցիալական գիտությունների ինստիտուտի հետազոտող գիտնականի պաշտոնում և երկու անգամ գիտական ուսումնասիրությունների նպատակով եղել է Միչիգանի Յամալսարանի հայկական հետազոտությունների կենտրոնում։

Ձեկույց - **Յայ-թուրքական հաշտեցման խոչընդոտների** վերաբերյալ

Յայ-թուրքական հաշտեցման խոչընդոտների վերաբերյալ Թ. Աքչամն անդրադառնալու է երեք խնդրի, ինչպես նաև հայկական և թուրքական համայնքների միջև հաշտեցման հնարավորություններին։ Առաջին կետը առնչվում է հավաքական մտածելակերպին և կամ «Ես և Մենք» հավասարակշռության խնդրին՝ կապված անհատական և խմբային ինքնության հետ։ Երկրորդ կետը կապված է անցյալի և ներկայի հարաբերությունների կամ ժամանակի ընթացքում հավաքական

ինքնության ձևակերպման հետ։ Երրորդ կետը վերաբերում է մի խմբի կողմից մյուսի ստերեոտիպացմանը և ապամարդկայնացմանը։ Նա փորձելու է ցույց տալ, թե ինչպես են այս երեք կետերը խոչընդոտում կամ խեղաթյուրում հայ-թուրքական հարաբերությունները։

Յաիր Աուրոն

Պրոֆեսոր Բաց Յամալսարան Իսրայել

Յաիր Աուրոնը ծնվել է 1945թ.։ Իսրայելի Բաց Յամալսարանի պրոֆեսոր է։ Յեղինակն է ժամանակակից հուդայիզմի և ցեղասպանության վերաբերյալ բազմաթիվ հոդվածների և գրքերի, ներառյալ` "Jewish Israeli Identity", "We Are All German Jews: Jewish Radicals in France During the Sixties and Seventies", "The Banality of Indifference: Zionism and the Armenian Genocide", "The Banality of Denial: Israel and the Armenian Genocide" և "The Pain knowledge: reflections on Holocaust and Genocide Issues in Education".

Ջեկույց - <mark>Իմացության տառապանքը.</mark> Յոլոքոստի և Ցեղասպանության հարցերը կրթության մեջ

Այս զեկույցը հակիրճ կերպով կվերլուծի աշխարհի համալսարաններում ցեղասպանության ուսուցման ներկայացման դժվարությունները, թեև մենք բոլորս գիտենք, որ կրթությունը շատ կարևոր է ցեղասպանությունների կանխարգելման կամ դրանց տարածման նվազեցման տեսանկյունից։ Այնուհետ զեկույցը կանդրադառնա Իսրայելին, որտեղ Յոլոքստը ուսուցանվում է, սակայն կրթական համակարգը և համալսարանները, որպես կանոն խուսափում են այլ ցեղասպանությունների հետ գործ ունենալուց։

էլազար Բարքան

Պրոֆեսոր Կլերմոնտի Յամալսարան ԱՄՆ

էլազար Բարքանը ծնվել է 1954թ.։ Նա Կալիֆորնիայի Կլերմոնտի Յամալսարանի պատմության և մշակույթի պրոֆեսոր է և Պատմական արդարության և հաշտեցման ինստիտուտի տնօրենը։

Բարքանի հետազոտությունների կենտրոնում է ժամանակակից հասարակության և քաղաքականության մեջ պատմության դերը՝ խոշոր պատմական հանցանքների և անարդարության հակազդման հատուկ շեշտադրումով։ Նա հեղինակն է "The Guilt of Nations: Restitution and Negotiating Historical Injustices" (2000); "Claiming the Stones/Naming the Bones: Cultural Property and the Negotiation of National and Ethnic Identity", "Taking Wrongs Seriously: Apologies and Reconciliation" աշխատությունների։

Զեկույց - Կարո՞ղ է արդյոք Ցեղասպանության հիշողությունը առաջնորդել դեպի հաշտեցման

Պատմության շարադրումը հաճախ կարող է պատճառ դառնալ հակամարտությունների, պատերազմների կամ ցեղասպանության։ Կարո՞ղ է արդյոք այն հիմք ծառայել նաև հաշտեցման համար:

Թեև ազգային հակամարտությունները հիմնված են իրական թշնամանքի վրա, սակայն ազգերի պատմությունը երբեք էլ սոսկ չտարբերակված թշնամություն չէ։ Պատմական անարդարությունների և սխալների բազմազանության ընդունումը կարող է սկիզբ դնել նոր գործընթացների և հեռանկարների, որոնք հիմք կդառնան ճանաչման և հակամարտությունների հնարավոր կարգավորման համար։

Ձեկույցը քննում է պատմության շարադրման դերը ազգային թշնամանքի խնդրում՝ բերելով տարբեր երկրների օրինակներ, որոնք ընդունել են պատմական հանցանքների կատարման գործում սեփական պատասխանատվությունը, ինչպես նաև նման ճանաչման անհրաժեշտությունը, որպես հաշտեցման կարևոր գործիք։

Եհուդա Բաուեր

Պրոֆեսոր Յադ Վաշեմ Իսրայել

Եհուդա Բաուերը ծնվել է 1926թ. Պրագայում։ Կրթություն է ստացել Քարդիֆի Ուելսի համալսարանում, դոկտորական կոչումը՝ Երուսաղեմի Եբրայական համալսարանում։ 1982-1995թթ. եղել է Եբրայական համալսարանի «Վիդալ Սասուն» հակասեմիտիզմի հետազոտությունների միջազգային կենտրոնի հիմնադիր նախագահ։ 1986-1995թթ. եղել է Յոլոքոստի և Ցեղասպանության հետազոտությունների ամսագրի խմբագիրը։ Ներկայումս Ե. Բաուերը Յադ Վաշեմի գիտական խորհրդականն է։ Դասախոսել է Յոնոլուլուի, Յեյլի, Նյու Ջերսիի, Քլարքի համալսարաններում, Իդա Քինգ և Ռիչարդ Սթոքթոն քոլեջներում։ Անգլերեն լեզվով հրատարակություններն են.

From Diplomacy to Resistance. JPS, Philadelphia, 1970., My Brother's Keeper. JPS, Philadelphia, 1974., Flight and Rescue. Random House, New York, 1975. The Holocaust in Historical Perspective. University of Washington Press, Seattle, 1978., The Jewish Emergence From Powerlessness. Toronto University Press, Toronto, 1979., ed., The Holocaust as Historical Experience. Holmes and Meier, New York, 1981., American Jewry and the Holocaust. Wayne State UP, Detroit, 1982., History of the Holocaust. Franklin Watts, Chicago, 1984., Jewish Reactions to the Holocaust. Israel Army Publisher, Tel-Aviv, 1988., Out of the Ashes. Pergamon Press, Oxford, England, 1989., Jews for Sale? Yale University Press, 1995., Rethinking the Holocaust. Yale University Press, 2001

Ձեկույց - **Յնարավո՞ր է արդյոք խուսափել** ցեղասպանություններից

1948թ. կոնվենցիայում «Ցեղասպանության» ձևակերպումը խնդրահարույց է, և անհրաժեշտ է ձևակերպման շուրջ խնդիրների առումով ռազմավարություն մշակել: Միջազգային քաղաքական աշխարհը երկար ժամանակ խուսափում էր անդրադառնալ 20-րդ դարի ցեղասպանությունների սպառնալիքներին՝ Յերերոյի ցեղասպանությունից մինչև Յայոց ցեղասպանություն, Յոլոքոստ, Ռուանդա և այժմ Դարֆուր։ Յիմա մենք միջոցներ ունենք զանգվածային դաժանությունները կանխագուշակելու և նման սպառնալիքների վերաբերյալ տեղեկություն ունենալու համար։ Լուրջ խոչընդոտներ, իհարկե, կան՝ մեծ տերությունների հետաքրքրություններ, մերժում, որը մասնավորապես ճչացող է հայերի դեպքում և անպատժելիություն, թեև վերջինիս պարագայում Միջազգային քրեական դատարանի ստեղծումը կարող է ավելի լավ արդյունքների բերել։ Գիտնականները չպետք է իրենց սահմանափակեն վերլուծելու և գրելու ժամանակ, նրանք պետք է ակտիվորեն մասնակցեն ցեղասպանությունների և դրանց սպառնալիքների չկրկնմանն ուղղված ջանքերին։

Մուրատ Բելգե

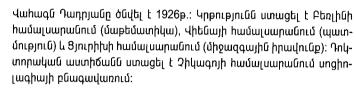
Պրոֆեսոր Ստամբուլի Բիլգի համալսարան Թուրքիա

1966թ. անգլերեն լեզվի և գրականության բնագավառում բակալավրի կոչում է ստացել Ստամբուլի համալսարանում, 1969թ.՝ նույն համալսարանում՝ Ph.D.:

Ձեկույց - Յիշողություն, մոռացություն և լռություն. Ինչպես են հասարակությունները հիշում իրենց անցյալը և դրա ազդեցությունը ներկա հարաբերությունների վրա։

Վահագն Դադրյան

Պրոֆեսոր Զորյան ինստիտուտ ԱՄՆ

Վերջին 15 տարիների ընթացքում անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն լեզուներով դասախոսել է եվրոպական մի շարք համալսարաններում՝ Բեռլինում, Մյունխենում, Պարմում, Թուրինում, Ցյուրիխում և Ուպսալայում։ 1991թ. նա հրավիրյալ դասախոս է եղել Ֆրանկֆուրտի, Քյոլնի, Բոխումի և Մյունստերի համալսարաններում։ Դասախոսություններով հանդես է եկել նաև Ամստերդամի և Ուտրեխտի համալսարաններում (1993-94թթ.) Ժնևի և Բրյուսելի համալսարաններում (1996 և 1998թթ.) և ՅՈԻՆԷՍԿՕ-ի կենտրոնում (Փարիզ), 1999թ։

Պրոֆեսոր Դադրյանն առաջին հայ գիտնականն է, որը 1995թ. հրավիրվել է բրիտանական խորհրդարան, Յամայնքների պալատ՝ Յայոց ցեղասպանության 80-րդ տարելիցը հիշատակող դասախոսություն կարդալու։ Նույն տարելիցի առիթով Յայաստանի Յանրապետության Գիտությունների ակադեմիան նրան պատվավոր դոկտորի կոչում է շնորհել՝ Յայոց ցեղասպանության ուսումնասիրությունների բնագավառում նշանակալի ներդրման համար։ 1998թ. հոկտեմբերին նրան շնորհվեց նույն այդ ակադեմիայի ակադեմիկոսի կոչում, ՅՅ նախագահը նրան պարգևատրեց մշակութային բնագավառում ամենաբարձր պարգևով՝ Մովսես Խորենացու մեդալով։ Ներկայումս Վ. Դադրյանը Ջորյան ինստիտուտի Ցեղասպանության ուսումնասիրությունների ղեկավարն է։

Ձեկույց - <mark>Յանցագործություն մարդկության դեմ.</mark> անպատժելիությունը, որպես գործոն Յայոց Ցեղասպանության մեջ և դրա հետևանքները

Յայոց ցեղասպանությունը հանցագործության հազվադեպ օրինակ չէ. այն Առաջին աշխարհամարտին տասնամյակներ նախորդող հատ-

վածական կոտորածների գագաթնակետն է։ Այդ կոտորածների անպատիժ բնույթը Օսմանյան-թուրքական պետության որոշում կայացնողների համար լուրջ գործոն հադիսացավ ցեղասպանությունը ծրագրելու, կազմակերպելու, իրագործելու համար։ Այսպիսով, անպատժելիությունը ի հայտ է գալիս ոչ միայն որպես հիմնական, ընդհանուր հայտարար զանգվածային ոչնչացումների կրկնելիության առումով, այլև լուրջ խոչընդոտ է միջազգային իրավունքում ռետրիբուտիվ արդարադատության կիրառման համար։

Ալֆրեդ դե **Ջայաս**

Պրոֆեսոր ՄԱԿ Շվեյցարիա

Ալֆրեդ դե Ջայասը ծնվել է 1947թ.։ Ամերիկացի իրավաբան և պատմաբան։ Կրթություն է ստացել Յարվարդում և Գյոթինգենում։ 22 տարի աշխատել է ՄԱԿ-ում, եղել է է ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի քարտուղար, Մարդու իրավունքների Գերագույն Յանձնակատարի գրասենյակի պետիցիաների բաժնի ղեկավար։ Իրավաբանության հրավիրյալ պրոֆեսոր է եղել Չիկագոյի Դե Փոլ, Վանքուվերի Բրիտանական, Մադրիդի Ալկալա դե Յենարես համալսարաններում, Ժնևի միջազգային հետազոտությունների Բարձրագույն համալսարանական ինստիտուտում։ Ա. դե Ջայասը Թունիսի Սահմանադարական իրավունքի միջազգային ակադեմիայի գիտական խորհրդի անդամ է։ Յեղինակել է հինգ գիրը։

Զեկույց - Մարդու իրավունքները, միջազգային իրավունքը և Յայոց

Մարդու իրավունքների անկյունաքարային սկզբունքը հավասարության սկզբունքն է։ Քանի որ բոլոր մարդկային էակներն ունեն միևնույն մարդկային արժանապատվությունը, չեն կարող լինել քաղաքականապես ճիշտ զոհեր և մարդիկ, ում կարելի է արհամարհել։ Բոլոր զոհերը, ներառյալ Յայոց ցեղասպանության վերապրածները, իրավունք ունեն պահանջել զոհի կարգավիճակ և արժանի են մեր հարգանքին և կարեկցանքին։ Չկան միջազգային իրավունքից վեր գտնվող երկրներ։ Ցեղասպանությունը միշտ հանցանք է եղել համաձայն թե՝ տեղական և թե՝ միջազգային օրենքներին։ Այս հանցանքը պահանջում է թե՝ պետության և թե՝ անհատի պատասխանատվություն։ Ցեղասպանության առումով չեն կարող լինել սահմանափա-

կումներով օրենքներ։ Օրինախախտ պետությունը կամ ժառանգորդ պետությունը պարտավոր են մեղադրել և պատժել նման հանցանքի համար պատասխանատու պաշտոնյաներին և զոհերի կամ նրանց ժառանգների համար փոխհատուցման միջոցներ և ձևեր գտնել։

1948թ. Ցեղասպանության մասին Կոնվենցիան էլ ավելի ընդգծեց հայերի պահանջները։ Այն իրավունքներ չի ստեղծում նրանց համար, քանի որ Կոնվենցիան ունի դեկլարատիվ բնույթ։ Յամաձայն Կոնվենցիայի, Յաագայի Արդարադատության միջազգային դատարանը պետք է խորհրդատվական կարծիք տա Յայոց ցեղասպանության օրինական հետևանքների վերաբերյալ։

Ջոն Թորփի

Պրոֆեսոր Բրիտանական Կոլումբիայի համալսարան Կանադա

Զոն Թորփին ծնվել է 1959թ.։ Կրթությունն ստացել է Ամհերսթ դպրոցում և Բերքլիի համալսարանում (M.A.-1987, Ph.D. – 1992)։ Զ. Թորփին Բրիտանական Կոլումբիայի համալսարանի սոցիոլոգիայի և եվրոպական ուսումնասիրությունների պրոֆեսոր է։

Ձեկույց - Ժխտման դինամիկան. հաշտեցում անցյալի հետ Թուրքիայում և ճապոնիայում

Ձեկույցը նպատակ ունի ներկայացնել լռության մթնոլորտը Թուքիայում և ճապոնիայում, երբ խոսվում է անցյալի դաժանությունների մասին՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով այն իրողության վրա, թե ինչպես են այդ երկրներն անդրադառնում նախկին սխալներին և ինչու են նրանք այդպես անում։ Քննարկման առարկա են յուրաքանչյուր դեպքի հանցանքների յուրահատկությունները, ինչպես նաև «ցեղասպանություն» և «հոլոքոստ» տերմինների խնդրահարույց կիրառումը։ Ներկայացվում են երկու երկրներում ներքին և արտաքին ճնշումները «անցյալի» առումով։ Վերջում փորձ է կատարվում ապագայի համար դասեր քաղել այս երկու դեպքերից։

Նիկոլալ Յովհաննիսյան

Պոոֆեսոր, 33 ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի տնօրեն Յայաստան

Նիկոլայ Յովհաննիսյանը ծնվել է 1930թ.։ Նա 33 Գիտությունների Ազգային Ակադեմիայի Արևելագիտության ինստիտուտի տնօրենն է, ինչպես նաև Յայաստանի հակամարտությունների կարգավորման կենտրոնի հիմնադիր-տնօրենը, Յայաստանի Ատլանտիկ ասոցիացիայի նախագահը։ Արաբական երկրների պատմության, Մերձավոր Արևելքում միջազգային և տարածաշրջանային հարաբերությունների, էթնո-քաղաքական հակամարտությունների և ցեղասպանագիտության մասնագետ։ Նա 30-ից ավել գրքերի հեղինակ է, որոնք տարբեր երկրներում քարգմանվել են ռուսերեն, անգլերեն, արաբերեն, գերմաներեն, իտալերեն և ֆրանսերեն լեզուներով, որոնց շարքում են "History of the Arab countries", vol. 1,2, "The Armenian Genocide in Elucidation of Arabic historical Science", "The Armenian Genocide. Armenocide"(անգլերեն լեզվով), "Armenian Genocide" (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն և իտալերեն լեզուներով), "The Karabakh Problem" (անգլերեն)։ Նա Նյու Յորքի գիտությունների ակադեմիայի, Մոսկվայի Ազգային անվտանգության գիտությունների միջազգային ակադեմիայի, Փարիզի «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիայի, Բնագիտության և հասարակագիտության միջազգային ակադեմիայի և Սիրիայի Գիտությունների խորհրդի անդամ է։

Ջեկույց - **Երրորդ կողմի ներգրավումը ցեղասպանության** կանխման հարցում. Յայերի գեղասպանություն

Ցեղասպանությունը որպես գործողություն ունենում է երեք փուլ. նախապատրաստական, բուն ցեղասպանություն և ետցեղասպանության շրջան։ Բացի ցեղասպանության երկու հիմնական կողմերից՝ կատարող և գոհ, ներգրավված է նաև երրորդ կողմը տեղական, միջպետական և միջազգային մակարդակներում։ Նա կարող է հանդես գալ կանխարգելողի, կատարողի և չեզոք դերերում։ Յայկական օրինակի դեպքում քրդերը, չերքեզները, Գերմանիան և Ավստրո-Յունգարիան հանդես են գալիս որպես երրորդ՝ կատարող կողմ, մինչդեռ արաբները՝ կանխարգելող կողմ։ Անգլիան, Ֆրանսիան և Ռուսաստանը հանդիսացան որպես պոտենցիալ կանխարգելող կողմ։

Ռիչարդ Յովհաննիսյան

Պրոֆեսոր UCLA ստ

Ռիչարդ Յովհաննիսյանը ստացել է Գուգենհեյմի կրթաթոշակը, բազում պարգևներ է ստացել իր գիտական և քաղաքացիական գործունեության և հայագիտության զարգացման համար։ Այդ թվում, 33 ԳԱԱ **ա**կադեմիկոսի, Երևանի և Արցախի Պետական համալսարանների պատվավոր դոկտորի կոչումները, մեդայներ Ն.Ս.O.S.S. Ամենայն Յայոց կաթողիկոսներ Գարեգին Ա-ից և Գարեգին Բ-ից, Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ից։ Դր. Յովհաննիսյանը հիմնադրել և երեք

անգամ եղել է Յայագիտական ընկերության նախագահ։ Բազում անգամներ հայերին և հայկական, կովկասյան և մերձավորարևելյան պատմությանն առնչվող թեմաներով հանդես է եկել հեռուստատեսությամբ և ռադիոյով։ Վերջերս եղել է «National Geographic Magazine»-ի Յայաստանի վերաբերյալ հոդվածի պատմության հարցերով խորհրդականը։

Ջեկույց - **ጓետ նայելով շարժվել առաջ**։

էրիկ Մարկուսեն

Պրոֆեսոր Միջազգային հետազոտությունների դանիական ինստիտուտ Դանիա

երիկ Մարկուսենը ծնվել է 1946թ.։ Նա Միջազգային հետազոտությունների դանիական ինստիտուտի Յոլոքոստի և ցեղասպանության հետազոտությունների բաժանմունքի ավագ գիտաշխատող է։ Եղել է Յարավարևելյան Մինեսոտայի Պետական համալսարանի սոցիոլոգիայի պրոֆեսոր։ Նրա աշխատությունների թվին են պատկանում "The Genocidal Mentality։ Nazi Holocaust and Nuclear Threat"-ը Ռոբերթ Ջեյ Լիֆթընի հետ համատեղ, և "The Holocaust and Strategic Bombing։ Genocide and Total War in the Twentieth Century" Դեյվիդ Քոփֆի հետ։ Մարկուսենը «Ցեղասպանությունների հետազոտությունների հանդեսի» և «Մարդու իրավունքների հանդեսի» խմբագրական կոլեգիայի անդամ է։ Ներկայումս նա հիմնականում կենտրոնացած է Բոսնիայում, Ռուանդայում և Սուդանում կատարված ցեղասպանությունների, ինչպես նաև նախկին Յարավսլավիայի և Ռուանդայի վերաբերյալ միջազգային քրեական դատարանների աշխատանքների վրա։

Ձեկույց - Ցեղասպանություն Ռուանդայում և Սուդանում. ԱՄՆ-ի և ՄԱԿ-ի արձագանքման համեմատական գնահատական

Ռուսանդայում ԱՄՆ-ը խուսափեց ողբերգությանը տալ «ցեղասպանություն» որակումը և ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը նվազեցրեց խաղաղապահ ուժերի թիվը։ Դարֆուրում ԱՄՆ-ը ուսումնասիրեց ցեղասպանության վերաբերյալ հնչող հայտարարությունները, այնուհետ հրապարակավ Սուդանի կառավարությանը մեղադրեց ցեղասպանություն իրականացնելու մեջ։ Այնուհետ ՄԱԿ-ի ԱԽ որոշմամբ Դարֆուր ուղարկվեց հատուկ հարցախույզ հանձնաժողով և, 2005թ. մարտի 31-ին որոշվեց Դարֆուրի գործը հանձնել Միջազգային քրեական դատարանին։ Ջեկույցը կքննարկի այս երկու տարբեր հակազդումների հնարավոր պատճառները և հետևանքները։ Այն կներկայացնի նաև Դարֆուրի ցեղասպանության վերաբերյալ ներկայիս մոտեցումների անհամարժեքությունը։

Խուան Մենդեզ

ՄԱԿ-ի Գլխավոր քարտուղարի հատուկ խորհրդական ԱՄՆ

Խուան Մենդեզը ծնվել է 1944թ. Արգենտինայում։ Մարդու իրավունքների միջազգային օրենսդրություն է դասավանդում Զորջթաունի Իրավաբանության դպրոցում և Ջոնս Յոփքինսի Միջազգային ուսումնասիրությունների դպրոցում, նույն առարկան մշտապես դասավանռում է նաև Օբսֆորդի մասթեր ծրագրում։

15 տարի նա աշխատել է «Human Rights Watch»-ում` հիմնականում կենտրոնանալով Արևմտյան Յեմփշիրում մարդու իրավունքների խնդրի վրա։ 1994թ. նա դարձավ « Human Rights Watch »-ի գլխավոր խորհրդական, ստանձնելով դատական գործերում կազմակերպության ներկայացնողի և չափանիշների որոշողի դերը ։ 1996-99թթ. եղել է Կոստա-Ռիկայում գտնվող Մարդու իրավունքների միջամերիկյան կազմակերպության գործադիր տնօրենը, իսկ 1999թ. հոկտեմբերից մինչև 2004թ. մայիս Ինդիանայի Նոտր-Դամ համալսարանի իրավաբանության պրոֆեսոր և քաղաքացիական և մարդու իրավունքների կենտրոնի տնօրեն։ 2000-2003թթ. պրն. Մենդեզը եղել է Ամերիկյան երկրների մարդու իրավունքների միջամերիկյան հանձնաժողովի անդամ, իսկ 2002թ.՝ նախագահ։ 2004թ. հուլիսին պրն. Մենդեզը նշանակվում է ՄԱԿ-ի Գլխավոր քարտուղարի հատուկ խորհրդական ցեղասպանությունների կանխարգելման հարցերով։ Դա, ի հավելումն Արդարադատության միջազգային կենտրոնի տնօրենի պաշտոնի։

Ձեկույց - Մ<mark>ԱԿ-ը և Ցեղասպանությունների</mark> կանխարգելումը

Ձեկույցը վերաբերում է ցեղասպանությունների կանխարգելման

հարցերով ՄԱԿ-ի Գլխավոր քարտուղարի հատուկ խորհրդականի նորաստեղ պաշտոնի գործառույթներին և իրավասություններին։ Այն կներկայացնի կանխարգելմանն առնչվող մարտահրավերները, ինչպես նաև յուրահատուկ իրավիճակներում հատուկ խորհրդականի գործողությունները։

Դոնալդ Միլլեր

Պրոֆեսոր Յարավային Կարոլինայի համալսարան ԱՄՆ

Դոնալդ Միլլերը ծնվել է 1946թ.։ Նա USC-ի կրոնի և քաղաքացիական իրավունքի կենտրոնի գործադիր տնօրենն է։ Նաև կրոնի և սոցիոլոգ-իայի պրոֆեսոր է։ Յեդինակ/խմբագիրն է Յայաստանի վերաբերյալ յոթ գրքի. "Portraits of Survival and Hope" (University of California Press, 2003), "Survivors: An Oral History of the Armenian Genocide" (University of California Press, 1993), "GenX Religion" (Routledge, 2000), "Reinventing American Protestantism "(University of California Press, 1997), "Homeless Families: The Struggle for Dignity" (University of Illinois Press, 1993), "Writing and Research in Religious Studies" (Prentice Hall, 1992), և "The Case for Liberal Christianity" (Harper & Row, 1981). Կնոջ՝ Լոռնայի հետ միասին նրանք զբաղվել են 1994թ. Ռուանդայի ցեղասպանության բանավոր պատմությամբ։

Զեկույց - Ցեղասպանության արձագանքները. Յայկական և ռուանդական վերապրածների համեմատություն

Ձեկույցը հիմնված է 1915թ. հայոց և 1994թ. ռուանդական ցեղասպանությունների վերապրածների բանավոր վկայությունների վրա։ 100 հարցազրույց վերցվել է իրենց մանկական հիշողությունների մասին պատմող հայ վերապրածներից, 160 հարցազրույց՝ Ռուանդայի ցեղասպանության վերապրածներից։ Յայ վերապրածները ցեղասպանության մասին իրենց հիշողություններում օգտագործել են հետևյալ 6 բնորոշումները՝ 1) խուսափում և հետապնդումներ, 2) բռնություններ և զայրույթ 3) վրեժ և փոխհատուցում, 4) հաշտեցում և ներողամտություն, 5) հեռացում և հուսախաբություն և 6) բացատրություն և ռացիոնալիզացիա։ Յայերի նմանատիպ բնորոշումները համեմատվում է Ռուանդայի վերապրածների առավել թարմ հիշողությունների հետ։

Ուիլյամ Շաբասը ծնվել է 1950թ.: Նա Իռլանդիայի Ազգային համալսարանի Մարդու իրավունքների կենտրոնի տնօրենն է և նույն համալսարանի մարդու իրավունքներ առարկայի պրոֆեսոր։ Յանդիսանալով միջազգային քրեական իրավունքի փորձագետ, Ու. Շաբասը գրել է մի շարք աշխատություններ, ներառյալ՝ "Authoritative Genocide in International Law"։ Պրոֆեսոր Շաբասը վերջերս եղել է Սիեռռա Լեոնեի ճշմարտության և հաշտեցման հանձնաժողովի անդամ։ Նա նաև սոցիալական գիտությունների չինական ակադեմիայի իրավաբանության ինստիտուտի պատվավոր պրոֆեսոր է։

Զեկույց - Անիծյալ խարան. Ցեղասպանության հանցանքի մեկնությունները

1948թ. դեկտեմբերին Ցեղասպանության հանցանքի կանխարգելման և պատժի կոնվենցիայում տրվեց ցեղասպանության ձևակերպումը և տասնամյակներ շարունակ այն մնաց անփոփոխ։ Սակայն վերջերս այդ ձևակերպման առումով նկատվում են կարևոր, երբեմն նաև դրա-մատիկ զարգացումներ։ Մասնավորապես, վերջերս նախկին Յարավսլավիայի և Ռուանդայի վերաբերյալ Միջազգային քրեական դատարանի որոշումները որոշակի պարզեցումներ մտցրին նման խնդիրների վերաբերյալ, երբ սկսեցին տարբերակվել ցեղասպանությունը և էթնիկ զտումները։

Իսրայել Չարնի

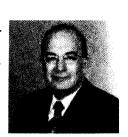
Յոլոքոստի և ցեղասպանության ինստիտուտի գործադիր տնօրեն Իսրայել

Իսրայել Չարնին ծնվել է 1931թ.։ Նա 1980 թվականից Երուսաղեմի Յոլոքոստի և ցեղասպանության ինստիտուտի գործադիր տնօրենն է, միաժամանակ համալսարանական դասախոս և մասնավոր հոգեթերապեւտ, ինչպես նաև «Encyclopedia of Genocide»-ի գլխավոր խմբագիրը։ Յեղինակ է մի շարք գրքերի, ներառյալ՝ «How Can We Commit the Unthinkable? Genocide: The Human Cancer (Westview Press, 1982).

Ձեկույց - **Ցեղասպանության ժխտման ազդեցությունը** ժխտողների վրա. Անհատներ և ազգեր

Մենք շատ լուրջ առաջընթաց ենք արձանագրում Յայոց ցեղասպանության մերժման թուրքական քաղաքականության դեմ պայքարում, որի ապացույցն է նաև ցեղասպանության ճանաչումն անգամ թուրք գրողների կողմից։ Այնուամենայնիվ, այժմ մենք դիմակայում ենք թուրքերի համառ և հուսահատ հակահարձակումներին, ովքեր գիտակցում են, որ տանուլ են տալիս այս ճակատամարտում, բայց չեն ցանկանում ընդունել դա, չնայած որ ժխտումը վնասում է նրանց հասարակությանը և խոչընդոտում զարգացմանը։ Ինչ վերաբերվում է հայ ժողովրդին, ժամանակն է, որ նա, ինչպես և հրեա ժողովուրդը, զոհի մտածելակերպը փոխարինի Յայոց ցեղասպանությունից զատ այլ նախկին և նոր ցեղասպանությունների ընդունման կամ ցեղասպանային ահաբեկչության դեմ պայքարելու ունակությամբ։

Յոսի Սարիդ Կնեսետի անդամ Իսրայել

Յոսի Սարիդը ծնվել է 1940թ. Իսրայելում։ Քաղաքագիտության բնագավառում մագիստրոսի կոչում է ստացել Նյու Յորքի սոցիալական հետազոտությունների Նոր դպրոցում։

Կնեսետի պատգամավոր է 1974 թվականից, աշխատել է հետևյալ հանձնաժողովներում՝ Կրթության և մշակույթի (1974-77), Բնակեցման (1974-92) և Արտաքին գործերի և պաշտպանության (1977-92)։ Եղել է նաև Մերեց կուսակցության կնեսետյան խմբակցության ղեկավար (1992)։

1993թ. հունվարի 1-ից մինչև 1996թ. հունիս եղել է Իսրայելի շրջակա միջավայրի նախարար։ 2000թ. զբաղեցրել է Իսրայելի կրթության նախարարի պաշտոնը։

Ներկայումս Մերեց կուսակցության առաջնորդն է, Կնեսետի պատգամավոր, Արտաքին հարաբերությունների և պաշտպանության, ինչպես նաև ներգաղթի և աբսորբցիայի հանձնաժողովների անդամ։

Ձեկույց - Իսրայելի դիրքորոշումը Յայոց ցեղասպանության առնչությամբ

Ներկայացվում և քննադատվում է Իսրայելի պաշտոնական դիրքորոշումը։ Որպես նախկին կառավարության կրթության նախարար առաջին և միակ իսրայելցի պաշտոնյան է, որ հայ ժողովրդի տանջանքները և մեկ միլիոնից ավելի հայերի կոտորածը որակեց որպես ցեղասպանություն։

Ռուբեն Սաֆրաստյան

Պրոֆեսոր Գիտությունների Ազգային Ակադեմիա Յայաստան

Ռուբեն Սաֆրաստյանը Յայաստանի ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի թուոքագիտության բաժնի վարիչն է։ Նա նաև Աճառյան համայսարանի պրոֆեսոր է։ Ռ. Սաֆրաստյանի ներկայիս հետազոտությունների կենտրոնում են գեղասպանության ծագման, հայ-թուրքանան միջաետական հարաբերությունների, ինչպես նաև թուրքական գաղափարախոսության և քաղաքականության խնդիրները։ Վերջին տարիներին նա ստացել է Յումբոլդի (Գերմանիա), Ֆուլբրայթի (ԱՄՆ) և Միջազգային քաղաքականություն (Յունգարիա) կրթաթոշակները, հետագոտություններ է անցկացրել Բոխումում և Բերքլիում։ Վերջին հուսաարակումների թվին են դասվում՝ "It is impossible To Set Up Barriers Between Neighbors in the XXI Century...": Armenia and Turkey in Regional Developments (2003); Proto-genocide: Problems of Theory and History (2005, forthcoming) and articles: "Turkey and Eurasia in the Aftermath of the September 11 Tragedy: Some Observations on Geopolitics and Foreign Policy", Caucasus and Central Asia Newsletter: The Caucasus and Central Asia Program at the University of California, Berkeley, 2001; "The Armenian-Turkish Relations: An Attempt of Theoretical Interpretation from the Standpoints of the Realistic School", Directions of the Armenian Foreign Policy: Collection of Articles, 2002; "On the Ideological Substantiation of Turkey's Regional Policy: Concept of Eurasia". The South Caucasus: Regional Security and Stability, 2004; "The Return of 'Grey Wolves': Conservative Party in Turkish Politics (1983-1985)". The Countries and Peoples of the Near and Middle East. Vol. XXIII. 2004: The Significance of the Armenian-Turkish Border, Armenia-Turkey: Open Conversation (2005). Ո. Սաֆրաստյանը «The Turkish and Ottoman Studies»-ի խմբագիրն է:

Զեկույց - <mark>Յասունության տեստ։ Ցեղասպանության</mark> գործոնը Յայաստանի արտաքին քաղաքականության մեջ

Ձեկույցում վերլուծվում է ցեղասպանության խնդիրը Յայաստանի արտաքին քաղաքականության մեջ։ Յեղինակը դիմել է բազմակողմանի մոտեցման սկզբունքին, որը հնարավորություն է տալիս այն դիտարկել ոչ միայն Թուրքիայի հետ երկկողմ հարաբերությունների տեսանկյունից, այլև մի շարք համաշխարհային քաղաքական գործընթացների համատեքստում։ Ուշադրության կենտրոնում է նաև խնդրի աշխարհաքաղաքական ասպեկտը։ Յեղինակը գալիս է այն եզրակացության, որ Ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման խնդիրը ներառելով երիտասարդ հայ դիվանագտության օրակարգ, քննության է առնվում նրա հասունությունը։ Միևնույն ժամանակ, զեկույցը շեշտում է այն հանգամանքը, որը հետագա հավատարմությունը նման կուրսին հայոց դիվանագիտությունից կպահանջի իր վերջնական նպատակների ավելի պարզ և հստակ ձևակերպում։

Գրեգորի Սթենթոն Պրոֆեսոր Մերի Վաշինգտոն քոլեջ ԱՄՆ

Գրեգորի Սթենթոնը Մերի Վաշինգտոն քոլեջի պրոֆեսոր է։ «Genocide Watch»-ի նախագահն է և «Կամբոջայի ցեղասպանության» ծրագրի տնօրենը։

Գ. Սթենթոնը մարդու իրավունքներով զբաղվում է 1960 թվականից։ Որպես կամավոր աշխատել է Փղոսկրի Ափում և Կամբոջայում։ Գիտական աստիճաններ ունի Օբերլինի քոլեջից, Յարվարդից, Յեյլից, իսկ դոկտորանտուրան անցել է Չիկագոյի համալսարանում՝ մշակութային մարդաբանություն բնագավառում։

Նա իրավագիտության պրոֆեսոր է եղել Վաշինգտոնի, Լիի և Սվազիլենդի համալսարաններում։ Եղել է ուկրաինական անկախական շարժման իրավական խորհրդատու։ 1992-99թթ. աշխատել է ԱՄՆ Պետքարտուղարությունում, որտեղ նա գրեց ՄԱԿ-ի բանածևերը, որոնց հիման վրա Ռուանդայի դեպքի համար ստեղծվեց Միջազգային քրեական տրիբունալ։ Դր. Սթենթոնը 2001-2002թթ. ընթերակա է եղել նաև Վուդրո Վիլսոնի անվան գիտնականների միջազգային կենտրոնում։

Զեկույց **- Ցեղասպանությանը** խանգարող և նպաստող գործոններ։

Ռոջեր Սմիթ Պրոֆեսոր Ուիլյամ և Մերի քոլեջ ԱՄՆ

Ռոջեր Սմիթը ծնվել է 1936թ.։ Նա Ուիլյամ և Մերի քոլեջի պատվավոր պրոֆեսոր է։ Նա աշխատություններ ունի գրած ցեղասպանության կանխարգելման, պատմության և բնույթի վերաբերյալ։ Ցեղասպանագետների միջազգային ընկերության համահիմնադիրն է նախկին նախագահը։ Ներկայումս պրոֆ. Սմիթը Զորյան ինստիտուտի Ցեղասպանության և մարդու իրավունքների ծրագրի տնօրենն է, գիտական խորհրդի նախագահը։

Զեկույց - Յայոց ցեղասպանության կարևորությունն ու նշանակությունը իննսուն տարի անց

Շուրջ մեկ դար առաջ կատարված Յայոց ցեղասպանությունը շարունակում է պահպանել իր արդիականությունը և կարևորությունը. իմանալ թե ինչպես և ինչու է այն կատարվել, ինչպես կարելի է կանախարգելել ցեղասպանությունը, անպատժելիությունը, շարունակական մերժումը և դրա հետևանքները, պետական մակարդակով հնարավոր ջայլերը Թուրջիայի և Յայաստանի հաշտեցման ուղությամբ։

Քննարկումների մասնակիցներ

Գեւորգ Բարդակչյան

Պրոֆեսոր, Միչիգանի համալսարան ԱՄՆ

Գեւորգ Բարդակչյանը ծնվել է 1942թ. Բեյրութում։ Կրթություն է ստացել Երևանի Պետական համալսարանում՝ 1969թ., Ph.D. Օքսֆորդի համալսարանի հայագիտության բնագավառում՝ 1979թ։ 1974-87թթ. հայագիտություն է դասավանդել Յարվարդի համալսարանում, 1987թ. առայսօր Միչիգանի համալսարանում։ Միչիգանի համալսարանի հայկական հետազոտությունների ծրագրի ղեկավարն է, ղեկավարում է նաև նույն համալսարանի Մերձավոր Արևելքի ուսումնասիրության ասպիրանտուրան։ Գրել է 6 գիրք, բազմաթիվ հոդվածներ, բազում դասախոսություններով հանդես է եկել ԱՄՆ-ում, Եվրոպայում, Յայաստանում, Յարավարևելյան Ասիայում։ Յիմնական հետաքրքրություններն են գրականությունը, պատմությունը, կրոնի և եկեղեցիների պատմությունը, ինքնությանն ու ցեղասպանությանն առնչվող խնդիրներ։ Ազատ տիրապետում է վեց լեզվի։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

- 1. Յայոց ցեղասպանությանն առնչվող խնդիրներն ուսումնասիրել է օսմանյան և ժամանակակից թուրքական աղբյուրներով։
- 2. 1984թ. Յոլոքոստի հիշատակի խորհրդի համար Յայոց ցեղասպանության վերաբերյալ գաղտնի զեկույց է պատրաստել:
- 3. Տպագրել է «Դիտլերը և Դայոց Ցեղասպանությունը» գիքը։
- 4. Մասնակցել է ամերիկյան PBS հեռուստատեսության «An Armenian Journey» վավերագրական ֆիլմին, ուր թարգմանել է 1919-20թթ. օսմանյան զինվորական դատարանների գրանցումները։
- 5. Բազմաթիվ համաժողովների թեզեր և հանրային դասախոսություններ։

Ռութ Բարնեթ Յոգեթերապեւտների բրիտանական խորհուրդ Մեծ Բրիտանիա

Ռութ Բարնեթը ծնվել է 1935թ. Բեռլինում։ 19 Տարի աշխատել է իբրև ուսուցչուհի, 25 տարի եղել է հոգեբույժ, իսկ վերջին հինգ տարիներին, որպես Յոլոքոստի վերապրած և կենդանի վկա մասնակցել է կրթական ծրագրերում։ Տկն. Բարնեթը հավատացած է, որ բռնությամբ բռնության դեմ անհնար է պայքարել, դա կծնի միայն նոր բռնություններ։ Դրա դեմ միակ պայքարը տարբերությունների, նախապաշարմունքների և վախի մասին ուսուցանելն է։ Այդ երեւույթներն են, որոնք ի վերջո բերում են ագրեսիայի և ցեղասպանության։ Յոլոքոստի ուսումնասիրությունը պետք է ներառի ինչպես դրանից առաջ, այնպես էլ հետո կատարված ցեղասպանությունների դեպքերը։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ձանաչման գործում

Տկն. Բարնեթը Յոլոքոստի վերապրած է, որը չորս տարեկան հասակում տեղափոխվել է Անգլիա։ Որպես հոգեթերապեւտ, տիկին Բարնեթը աշխատել է մարդկանց հետ, որոնք ականատես են եղել Յոլոքոստին։ Նա տարբեր լսարանների համար մի շարք սեմինարներ է կազմակերպել ցեղասպանության թեմայով։

Տկն. Բարնեթն ասում է. «Որպես իրեա, կարծում եմ, որ իրեաները կարևոր դեր ունեն ժամանակակից Թուրքիային պնդելու, որպեսզի նրանք պատասխանատվություն վերցնեն իրենց նախորդների կողմից 1915թ. հայկական համայնքի նկատմամբ իրականացված պատմության ամենատեւական ցեղասպանության համար։ Ես սա դիտարկում եմ ոչ որպես միայն հայերի խնդիր, այլ բոլոր ժողովուրդների խնդիր, հատկապես Թուքիայի։ Վերջինս պետք է սգա և հիշի մարդկության այդօրինակ ողբերգական կորուստը»։

Յուսի Ֆլեմինգ Բյորն

Յայ-նորվեգական մշակութային կազմակերպություն Նորվեգիա

Յուսի Ֆլեմինգ Բյորնը ծնվել է 1945թ. Ստոկհոլմում։ Բնակվում է Նորվեգիայի Թոենսբերգ քաղաքում։ 15 տարեկան հասակից եղել է ակտիվ նավարկող։ 1970թ. ի վեր աշխատել է մի շարք մասնավոր ձեռնարկություններում։ 1983 թվականից որպես վաճառքի մենեջեր աշխատում է Hydro Texaco AS էներգետիկ ընկերությունում։ Ներկայումս, որպես էներգետիկ բրոքեր աշխատում է Նորվեգիայի էլեկ-տրական էներգիայի ազատ շուկայում։

Ակտիվ մասնակցություն ունի հայ-նորվեգական մշակութային կազմակերպության աշխատանքներում։

Անծնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

Իր ծագման եւ արմատների նկատմամբ հետաքրքրությունը և հայ ժողովողի հետ կապը 3. Ֆ. Բյորնին ստիպեց զբաղվել Բոդիլ Կատարինա Բյորնի կյանքի պատմությամբ։ Այս կինը ժամանակին որդեգրել էր վերջինիս հորը, որն ազգությամբ հայ էր։ 1905-34թթ. Փոքր Ասիայում, հայաստանում և Սիրիայում եղած տարիներից նա բազմաթիվ փաստաթղթեր և լուսանկարներ էր թողել հայ փախստականների վերաբերյալ։ Պրն. Բյորնը 2003թ. Սիրիայում սովորելու և 2004թ. Սիրիայում և Թուրքիայում ճանապարհորդելու տարիներին բազում նյութեր է հավաջել տեղի հայկական համայնքների վերաբերյալ և այժմ պատրաստվում է դրանց հիման վրա նորվեգական միսիոների և փախստականներին օգնողի մասին գիրք գրել։

երիտասարդ ռեժիսոր Մագնուս Յորդիեյմի և պրոդյուսեր Կյել էրիկսոնի հետ համատեղ նրանք այժմ պատրաստվում են ֆիլմ նկարել մեծ տիկնոջ և միսիոներ Բոդիլ Կատարինա Բյորնի (1871-1960թթ.) և ժամանակակից պատմության առաջին` Յայոց ցեղասպանության հետ նրա առնչության վերաբերյալ։

3. Ֆ. Բյորնը զգալի ջանքեր է գործադրում Նորվեգիայի քաղաքական գործիչներին և լրագրողներին հայոց պատմությունը ներկայացնելու և Յայոց ցեղասպանության ճանաչման խնդրին ուշադրություն դարձնելու ուղղությամբ։

Պողոս Լեւոն Ջեքիյան

Կա'Ֆոսկարի համալսարան, Վենետիկ Իտալիա

Լեւոն Ջեքիյանը Վենետիկի Կա՝Ֆոսկարի համալսարանի հայոգ լեզվի և գրականության ամբիոնի վարիչն է։ Նա նաև Յռոմի Պապական արևել յան ինստիտուտի հայկական եկեղեցական հաստատությունների պրոֆեսոր է։ 1986 թ. Լ. Ջեքիլանը Կա՝ Ֆոսկարի համալսարանում հիմնել է հայոց լեցվի և մշակույթի ամառային արագացված կուրսեր։ Ներառվել է քեմբրիջյան միջազգային կենսագրական կենտրոնի կողմիզ կազմված 21-րդ դարի 2000 նշանավոր գիտնականների ցանկում։ Յեղինակն է բացում գրքերի, մենագրությունների և ավելի քան 150 գիտական իրովածների. Mekhitar of Sebaste, New illuminator and Precursor, San Lazzaro, Venice, 1977 (in Arm.); Humanism. Conceptual contents and historical roots, Istanbul, 1981 (in Turkish); The Armenian Way to Modernity. Armenian Identity Between Tradition and Innovation, Speicificity and Universality, (Eurasiatica, 49), Venice, 1997; La dialettica tra Valore e contingenza. Dalla fenomenologia culturale verso una rifondazione assiologica, Istituto Italiano per gli Studi Filosofici, Napoli, 1998; La spiritualit\() armena. Il libro della lamentazione di Gregorio di Narek, traduzione e note di B.L. Zekiyan, Introduzione di B.L. Zekiyan e Cl. Gugerotti, Rome, 1999; L'Armenia e gli armeni. Polis lacerata e patria spirituale: la sfida di una sopravvivenza, Milano, 2000; The Mosaic of Identity, Beyrouth, 2001 (in Arm.); At the Search of Spirituality and of Roots, Yerevan, 2001 (in Arm.); Armenian History and Identity. Comments between the Lines), Abril Publishing Company, Glendale, CA (in Arm.), 2001.

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ձանաչման գործում

Պրոֆեսոր Լեւոն Ձեքիյանը վերջին մի քանի տասնամյակում զգալի ներդրում է բերել եվրոպական հայագիտության մեջ։ Մի շարք գրքեր և հրապարակումներ ունի Յայոց ցեղասպանության վերաբերյալ. From "Tehcir" to Genocide: Reflections on the Armenian, "Mets Yeghern" and Turkish Government Denial; What Connects Legal Definition and the Historical Reality of Genocides? Reflections on

Genocide: The Armenian Case, A Radical Negativity and Polyvalent Dynamics; Reflections on the Semantic Transposition of the Concept of "Righteousness" to the Co text of the Armenian "Mets Yeghern."

Սալբի էսքիջյան

Խորհրդատու Շվեյցարիա

Սալբի էսքիջյանը ծնվել է 1966թ.։ Ժնևում տեղակայված միջազգային հարաբերությունների, անտանգության, խաղաղության և հաշտեցման կենտրոնի անկախ խորհրդատու է։ 1995-2004թթ. եղել է Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդին կից միջագային հարաբերությունների, խաղաղության և մարդկային անվտանգության գործադիր ծրագրի խորհրդատու` մերծավորարևելյան տարածաշրջանում խաղաղության ապահովման և զինաթափման խնդիրներով։ 2001-2002թթ. տկն. էսքիջյանը նախածեռնեց և ձևավորեց WCC — Պաղեստինի և Իսրայելի էկումենիկ զուգորդման ծրագիրը (Ecumenical Accompaniment Program in Palestine and Israel) և այնտեղ մինչև 2005թ. փետրվար աշխատեց որպես միջազգային գործադիր համակարգող։

Սոցիոլոգիայի և քրեական իրավունքի բնագավառներում գիտական կոչում է ստացել ամերիկյան Զորջ Վաշինգտոն համալսարանում։ Դիվանագիտության և մարդու իրավունքներ առարկաներից վկայական ունի ավստրալական Նոր Յարավային Ուելսի համալսարանից և հատուկ ավարտական աստիճան զարգացման, իրավունքի և սոցիոլոգիայի բնագավառներում Յաագայի սոցիոլոգիական հետազոտությունների ինստիտուտից։ Տիրապետում է հայերեն, անգլերեն, հունարեն և ֆրանսերեն լեզուներին։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ձանաչման գործում

Վերջին 15 տարիների ընթացքում Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի (ԵՅԽ) շրջանակերում զբաղվել է Մերծավոր Արևելքում մարդու իրավունքների, անպատժելիության, խաղաղության և հաշտեցման խնդիրներով։ ԵՅԽ «Յաղթահարենք բռնությունները» ծրագրի շրջանակերում համակարգել է խաղաղությանն ու հաշտեզմանն ուղղ-

ված միջազգային արշավը, աշխատել է տարբեր խմբերի հետ՝ պայքարելով անպատժելության դեմ, հանուն ճշմարտության, խաղաղության և հաշտեցման։ Նախագծել է նաև «Բռնությունների հաղթահարման տասնամյակ. Եկեղեցիները խաղաղություն և հաշտեցում են փնտրում» նախաձեռության հիմնավորումը և գործունեության շրջանակները։ Ունեցել է բազմաթիվ դասախություններ, կազմակերպել է զինաթափման, խաղաղության և հաշտեցման խնդիրներին նվիրված միջազգային սենմինարներ, հանդիպումներ։

Սամուել Թոթեն Արկանզասի համալսարան ԱՄՆ

Սամուել Թոթենը մասնագիտացել է ցեղասպանությունների կանխարգելման հարցերում։ Ցեղասպանության կանխարգելման վերաբերյալ նրա հոդվածները տպագրվել են «Ցեղասպանության հետազոտման հանդեսում», «Մարդու իրավունքներ» պարբերականում։ Թոթենը «Century of Genocide։ Critical Essays and Eyewitness Testimony»-ի գլխավոր խմբագիրն է։ Ներկայումս էրիկ Մարկուսենի հետ խմբագրում է «Դարֆուրի դաժանությունների փաստաթղթային ծրագիրը»։ Անցած ամառ Թոթենը ԱՄՆ Պետքարտուղարության կողմից Չադ ուղարկած 24 հետաքննողներից մեկն էր, որոնք պետք է զրուցեին Դարֆուրի փախստականների հետ՝ որոշելու համար արդյոք հավաքված տվյալները բավարա՞ր են Դարֆուրի դեպքերը ցեղասպանություն որակելու համար։

ժիրայր Լիպարիտյան Պողֆեսող

Պրոֆեսոր Միչիգանի համալսարան ԱՄՆ

ժիրայր Լիպարիտյանը ներկայումս զբաղեցնում է Միչիգանի համալսարանի ժամանակակից հայոց պատմության ամբիոնի վարիչի պաշտոնը։ Նա մասնագիտացած է Յայաստանի, Կովկասի և Մերձավոր Արևելքի խնդիրների մեջ։ 1991-97թթ. եղել է ՅՅ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի խորիրդական, ապա գլխավոր խորհրդական։ 1993-94թթ. եղել է ՅՅ ԱԳ առաջին փոխնախարար։ Դասավանդել է մի շարք համալսարաններում, կարդացել է բազում դասախոսություններ, գրել է գիտական հոդվածներ։ Վերջին աշխատություններից են՝ Modern Armenia. People. Nation. State (2004) և The Challenge of Statehood. Armenian Political Thinking since Independence (1999).

Տիգրան Կույումջյան

Պրոֆեսոր Կալիֆորնիայի պետհամալսարան, Ֆրեզնո ԱՄՆ

Տիգրան Կուլումջյանը ծնվել է 1936թ.: S. Կուլումջյանը ղեկավարում է Յայկ և Իզաբել Բերբերյաններից ժառանգած Յայագիտության ամբիոնը և Ֆրեզնոլում Կալիֆորնիայի պետական համալսարանի Յայկական հետազոտությունների ծրագրի տնօրենն է։ Յալագիտության բնագավառում իր դոկտորական աստիճանն ստացել է Կոլումբիայի համալսարանում։ Պրոֆեսոր Կույումջյանը դասավանդել է Կոլումբիայի համալսարանում, Բեյրութի, Կահիրեի և Փարիզի ամերիկյան համալսարաններում։ 1987թ. նա, որպես Ֆուլբրայթի ավագ դասախոս, դասավանդել է ԵՊՅ-ում։ Ջբաղեցրել է Փարիզի համալսարանի արևելյան լեզուների և քաղաքակրթությունների ինստիտուտում հայերենի ամբիոնի բաժնի վարիչի պաշտոնը, ինչպես նաև Բերկլիի համալսարանում Վիլյամ Սարոյանի հայագիտության ամբիոնի վարիչի պաշտոնը։ Յեղինակ է հայոց պատմության, մշակույթի և գրականության մասին տասնյակից ավելի գրքերի և մի շարք գիտական հոդվածների, ինչպես նաև վերջերս հրատարակված Յայկական պալեոգրաֆիայի ամբողջական ալբոմի։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/Ծանաչման գործում

- S. Կույումջյանը հրատարակել է մի շարք աշխատություններ՝ հայկական հուշարծանների ոչնչացման և հայերի սեփականության հափշտակման մասին.
- "Destruction des monuments historiques arméniens, poursuite de la politique de génocide," Le Crime de Silence, Flammarion, Paris, 1984, pp. 295-310
- "Le sort des monuments architecturaux arméniens depuis les voyages de H. F. B. Lynch," Fragments d'un discours d'Arménie: photographies originales de H. F. B. Lynch, Artemis and Berdj Achdjian, editors, Paris, 1990, pp. 3-7.
- 3. "Confiscation and Destruction: A Manifestation of the Genocidal Process," Armenian Forum, vol.1, no. 3 (Autumn 1998), pp. 1-12.

- "La confiscation des biens et la destruction des monuments historiques comme manifestations du processus génocidaire," L'Actualite du Genocide des Armeniens, Paris, 1999, pp. 213-224.
- 5. "When Does Genocide End? The Armenian Case," The Armenian Weekly, vol. 69, no. 15 (April 12, 2003), pp. 8-9.
- "When Does Genocide End? The Armenian Case," Avarayr, Official Chronicle of the Knights of Vartan Brotherhood, March-April 2003, p. 3, May-June 2003, p. 4

Թեսսա Յոֆման

դոկտոր, Բեռլինի Ֆրեյ համալսարան Գերմանիա

Թեսսա Յոֆմանը ծնվել է 1949թ.: Կրթություն է ստացել Բեռլինի Ֆրեյ համալսարանի սլավոնական լեզուների և գրականության, ինչպես նաև հայկական հետազոտությունների և սոցիոլոգիայի բաժիններում։ 1974/75թթ. նա գիտական ուսումնասիրություններ է կատարել Սանկտ-Պետերբուգի, Երևանի և Թբիլիսիի պետական համալսարաններում։ Դոկտորական ատենախոսությունը պաշտպանել է 1982թ։ Տկն. Յոֆմանը հեղինակն է հայկական պատմության և մշակույթի վերաբերյալ 13 գրքի։ Բեռլինի հայկական համայնքի (1992թ.) և Գերմանիայի հայերի կենտրոնական խորհրդի պատվավոր անդամ է։ Ունի Երևանի Յրաչյա Աճառյան համալսարանի պատվավոր արոֆեսորի կոչում։ 2003թ. տկն. Յոֆմանը Յայոց ցեղասպանության ազգային ինստիտուտ-թանգարանի կողմից պարգևատրվեց Ֆրիտյոֆ Նանսեն և Ազգային գրադարանի կողմից Յակոբ Մեղապարտ շքանշաններով։

Չեղինակն է «Persecution, Expulsion and Annihilation of the Christian population in the Ottoman Empire, 1912-22» աշխատության։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/Ճանաչման գործում

1979 թվականից Սպառնալիքի ենթարկված մարդկանց Միջազգային կազմակերպության անդամ է և կազմակերպության Յայաստանի համակարգող խմբի համահիմնադիր։ 2000-2001թթ. եղել է «Յաստատում» (Affirmation) աշխատանքային խմբի համակարգող, որը Գերմանիայի խորհրդարանից պահանջում էր ճանաչել Յայոց ցեղասպա-

նությունը։ Եղել է «ճանաչում. Դեմ Ցեղասպանությանը, կողմ՝ ճանաչմանը» վերակազմավորված խմբի նախագահ։ Ակտիվորեն մասնակցել է «Խոսենք մեկ ձայնով» միջազգային նախաձեռնությանը, որը համակցում է ցեղասպանության ճանաչմանն ուղղված հայերի, հույների, ասորիների/արամեացիների ջանքերը։

Կիրո Մանոյան

ຊອີງ ຊພງພບຫພ**ົ**ບ

Կիրո Մանոյանը ծնվել է Լիբանանում։ Քաղաքագիտություն է սովորել Մոնռեալի Կոնկորդիա համալսարանում։ 1982-1989թթ. եղել է Կանադայի Յայկական Ազգային խորհրդի գործադիր տնօրեն։ 1989-91թթ. կանադա-հայկական «Յորիզոն» շաբաթաթերթի խմբագրի օգնական, 1991-99թթ. նույն շաբաթաթերթի խմբագիր։ 2000 թվականից առայսօր 33Դ միջազգային գրասենյակի տնօրեն։

Միշելին Մարքոմ Ահարոնյան

Գրող ԱՄՆ

Միշելին Ահարոնյան Մարքոմը ծնվել է 1968թ.։ Յեղինակն է "Three Apples Fell From Heaven" գրքի, որը 2001թ. Նյու Յորք Թայմզի կողմից ճանաչվել է տարվա ամենանշանակալի, Լոս Անջելես Թայմզի և Վաշինգթոն Փոսթի կողմից՝ տարվա լավագույն գիրք։ Այս գիրքը ստացել է նաև PEN/Hemingway երկրորդ մրցանակը։ Նրա երկրորդ վեպը՝ "The Daydreaming Boy" հրատարակվել է 2004թ. և տարվա լավագույն գիրք է ճանաչվել Լոս Անջելես Թայմզի և Սան Ֆրանցիսկո Քրոնիքլի կողմից։ 2004թ. տկն. Մարքոմը ստացել է նաև Լաննանի գրական կրթաթոշակը։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/Ճանաչման գործում

Մ. Մարքոմը ներկայումս աշխատում է մի եռավիպերգության վրա, որի թեմատիկ հիմքում ընկած է Յայոց ցեղասպանությունը։ Նրա առաջին վեպը "Three Apples Fell From Heaven" փորձ է անում ներկայացնել Օսմանյան Թուրքիայի Խարբերդ և Մեզրե քաղաքներում 1915-17թթ. կատարված ցեղասպանությունը։ Երկրորդ վեպը՝ "The Daydreaming Boy", պատմում է հայ որբի կյանքի մասին, որը ապրում է հետպատերազմյան Քեյրութում։ Այստեղ բացահայտվում են նաև Ցեղասպանության երկրորդ սերնդին հուզող հարցերը՝ հիշողություն, հոգեկան ցնցում և արտաքսում։ Ներկայումս նա աշխատում է երրորդ վեպի վրա, որի գործողությունները տեղի են ունենում Լոս Անջելեսում և Գվատեմալայում։ Այստեղ ներկայացվում է Ամերիկայում մենակության և բռնությունների, ինչպես նաև սեփական ծագումից և պատմությունից հեռացված լինելու խնդիրը։

Lեւոն Մկրտչյան

٦٦ ԱԺ պատգամավոր, ԱԺ 33Դ խմբակցության ղեկավար **Դա**յաստան

Լեւոն Մկրտչյանը ծնվել է 1965թ.։ Կրթությունն ստացել է ԵՊՅ պատմության ֆակուլտետում, ապա նույն ֆակուլտետի ասպիրանտուրայում։ Թեկնածուական թեզը պաշտպանելուց հետո աշխատել է որպես դասախոս։ 1995-1997թթ. եղել է Յայկական հարցի և Ցեղասպանության հետազոտությունների կենտրոնի նախագահ։ 1998-99թթ. և 2001-2003թթ. զբաղեցրել է ՅՅ կրթության և գիտության նախարարի պաշտոնը։ 2000-2001թթ. եղել է ՅՅ ԱԳ փոխնախարար։ Ներկայումս Ազգային ժողովում ՅՅԴ խմբակցության ղեկավարն է։

 $\{(a,b),(a,b)\} \in \{a,b\} = \{a,b$

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

L. Մկրտչյանի հետաքրքրությունների կենտրոնում են Յայոց ցեղասպանության պատմությունը, արևելյան և հայկական հարցերը, հայկական կուսակցությունների պատմությունը, հայ ազգային-ազատագրական շարժումը և ազգությունների խնդիրը:

Վիգեն Չեթերյան

Ōրագրի ղեկավար CIMERA Շվեյցարիա

Վիգեն Չեթերյանը ծնվել է 1967թ. Բեյրութում, որտեղ և սկսել է զբաղվել լրագրողական գործունեությամբ։ 1992թ. ի վեր եղել է Եվրոպական մամուլի (European Media, Շվեյցարիա) հետխորհրդային գործերի պատասխանատուն՝ Կովկաս-Ռուսաստան-Միջին Ասիա-Ուկրաինա։ Ունի մի շարք գիտական հրապարակումներ։ 1993-94 և 2002-2004թթ. ապրել է Յայաստանում, կազմակերպել և ղեկավարել է Կովկասյան մեդիա ինստիտուտը Երևանում։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ձանաչման գործում

Վ. Չեթերյանի աշխատանքները հիմնականում կենտրոնացած են ժամանակակից փուլի վրա։ Ներկայումս նա զբաղվում է Կովկասի հակամարտություններով (Ղարաբաղ, Աբխազիա, Օսեթիա և Չեչնիա)։ Յատկապես հետաքրքրված է զանգվածային հոգեկան ցնցումների և ազգային համախմբման խնդիրներով։ Յայաստանի պարագայում նրա ուշադրության կենտրոնում է այն, թե ինչ դեր խաղաց Յայոց ցեղասպանությունը հայ-ադրբեջանական հակամարտության մեջ։

Ջանկարլո Պալիարինի Խորհրդարանի անդամ Իտալիա

Զանկարլո Պալիարինին ծնվել է 1943թ.։ Սովորել է Կաթոլիկական համալսարանում, որտեղ գիտական կոչում է ստացել տնտեսագիտության բնագավառում։ 1967 թվականից անկախ աուդիտոր է եղել նախ Արթուր Անդերսենի, ապա «Ջանկարլո Պալիարինի&գործընկերների» հետ։ 1992 թվականից Իտալիայի խորհրդարանի անդամ է։ 1994թ. զբաղեցրել է Իտալիայի բյուջետային նախարարի պաշտոնը։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

Չ. Պալիարինին ակտիվ մասնակցություն ունի Իտալիայում և եւրոպական այլ երկրներում Յայոց ցեղասպանության ճանաչմանն ուղղված աշխատանքներին։ 2000թ. մարտին Ձ. Պալիարինին նամակ է հղել եվրոպական բոլոր երկրների ազգային խորհրդարանների նախագահներին՝ կոչ անելով ճանաչել Յայոց ցեղասպանությունը։ Նա նաև իտալական խորհրդարանում Յայոց ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ մի հայտարարության նախաձեռնող է, որի տակ ստորագրել է իտալական խորհրդարանի 145 անդամ։ 2001թ. հունիսին ՅՅ Գիտությունների ազգային ակադեմիան, հաշվի առնելով Յայոց ցեղասպանության ճանաչմանն ուղղված աշխատանքներում Ձ. Պալիարինիի նշանակալի ներդրումը, նրան շնորհեց պատվավոր դդկտորի աստիճան։

Գուրգեն Սարգսյան

Ջորյան հիմնարկի նախագահ

Կանադացի գործարար Գուրգեն Սարգսյանը ծնվել է 1948թ.: 1972թ. ավարտել է Կալիֆորնիայի համալսարանը։ Յամահիմնադիրը և նախագահն է հետևյալ ընկերությունների՝ Servocraft Limited Canada (1982թ.-ից), Byron Hill Corporation (1985թ.-ից) Marlboro, NJ & Toronto Canada և Yorkbridge Plastics Packaging, YPNE (1996) Բեթլեհեմ Փենսիլվանիա։

Որպես ակտիվ գործարար և ֆիլանտրոպ, նա 1982 թվականից ժամանակակից հայկական ուսումնասիրությունների և վավերագրերի Զորյան հիմնարկի հիմնադիր անդամ է, իսկ 1995 թվականից նախագահ։ Սկսած 1982թ. Գ. Սարգսյանն իրեն նվիրել է ինստիտուտի ռազմավարական ուղղության մշակմանը։ Զորյան հաստատությունը Յայաստանի, Յայոց ցեղասպանության և սփյուռջի ժամանակակից խնդիրներով զբաղվող, շահույթ չհետապնդող առաջին միջազգային կենտրոնն է։

2001թ. նա ստեղծել է Ցեղասպանության և մարդու իրավունքների միջազգային ինստիտուտը, որը պարբերաբար կազմակերպում է ցեղասպանությանը և մարդու իրավունքներին նվիրված տարեկան համալսարանական ծրագիր։ Վերջինս նպատակ ունի գիտնականների նոր սերնդի մոտ զարգացնել ցեղասպանության և մարդու իրավունքների վերաբերյալ հետազոտությունների կատարման ծգտումը։ Յետազոտությունների հիմքում ընդունելով տարբեր մարդկանց ցեղասպանային ցնցումները, ծրագիրը ներկայումս անում է ամեն ինչ ապացուցելու, որ ցեղասպանությունը փորձություն է համայն մարդկության համար, և այն պետք է անհանգստացնի թե անհատներին, թե հաստատություններին։ Գ. Սարգսյանն ստեղծել և 1991 թվականից «Diaspora: A Journal of Transnational Studies »-ի մշտական հովանավորն է։ Այս հանդեսը սփյուռահայերին հնարավորություն է տալիս քննարկել, վերլուծել հյուրնկալ երկրի և հայրենիքի հետ իրենց հարաբերությունները։

Վիրոյշի Սեգավա

Պրոֆեսոր Այչի Սանգյո համալսարան ճապոնիա

Յիրոյշի Սեգավան ծնվել է 1941թ. Օսակայում։ 1973թ. նա ստացել է դոկտորական աստիճան Կանսայի համալսարանի ասպիրանտուրայում և մասնագիտացել է Մարդու իրավունքների միջազգային իրավունքի մեջ։ Այժմ նա Այչի Սանգյո համալսարանում իրավագիտության պրոֆեսոր է։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

Չնայած իր վաղ գործունեության շրջանում նա ուսումնասիրում էր Ցեղասպանության կոնվենցիայի հոդվածների կառուցվածքը, նա իրավագետի տեսանկյունից Յայկական ջարդերի ուսումնասիրմանը նվիրվեց այն պահից ի վեր, երբ կոնվենցիայի մեկնաբանման իր աշխատությունը մոտեցավ առաջին փուլի ավարտին։ 3. Սեգավան Յայոց ցեղասպանության անդրանիկ ուսումնասիրողն է ճապոնիայում։

Ռոնալդ Սյունի

Պրոֆեսոր Չիկագոյի համալսարան ՄՄ

Ռոնալդ Սյունին ծնվել է 1940թ.: Նա Չիկագոյի համալսարանի քաղաքագիտության և պատմության պրոֆեսոր է։ Ավարտելով Սուարթմոր քոլեջը և Կոլումբիայի համալսարանը, դասախոսել է Օբերլինի դպրոցում (1968-1981), եղել է Իրվինի (1987) և Սթանֆորդի (1995-1996) համալսարանների հրավիրյալ պրոֆեսոր։ 1981-95թթ. եղել է Միչիգանի համալսարանն ժամանակակից հայոց պատմության ամբիոնի վարիչը, որտեղ նա հիմնել և ղեկավարել է հայկական հետազոտությունների ծրագիրը։ 2005թ. ընտրվել է Սլավոնական ուսումնասիրությունների զարգացման ամերիկյան ընկերության նախագահ։

Յեղինակն է հետևյալ գրքերի.

"The Baku Commune, 1917-1918: Class and Nationality in the Russian Revolution"

Armenia in the Twentieth Century

The Making of the Georgian Nation

Looking Toward Ararat: Armenia in Modern History

The Revenge of the Past: Nationalism, Revolution, and the Collapse of the Soviet Union

The Soviet Experiment: Russia, the USSR, and the Successor States

Նա նաև եղել է "Transcaucasia, Nationalism and Social Change: Essays in the History of Armenia, Azerbaijan, and Georgia" և "The Structure of Soviet History: Essays and Documents" աշխատությունների խմբագիրը:

Ներկայումս զբաղվում է երիտասարդ Ստալինի և Նորհրդային Միության կազմավորման ուսումնասիրությամբ, ինչպես նաև խորհրդային կայսրության և նրա ժողովուրդների վերաբերյալ ակնարկներ է գրում։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ձանաչման գործում

Կազմակերպել է չորս համաժողով, որտեղ հայ և թուրք գիտնականները քննարկել են ցեղասպանությանն առնչվող խնդիրներ։ Միքելե Վեգներ

Արմին Վեգներ կազմակերպություն Իտալիա

Միքելե Վեգները ծնվել է 1941թ. Յռոմում։ Նա գերմանացի գրող եւ միսիոներ, Յայոց ցեղասպանության ականատես և վկայագիր Արմին Վեգների որդին է։ Յայրը նացիստական վարչակարգից փախել է Յռոմ։ Միքելե Վեգները սովորել է Յռոմի գերմանական դպրոցում։ Ստացել է ճարտարապետի մասնագիտություն։ Աշխատել է Գերմանիայում և Իտալիայում։ Այս տարի ղեկավարել է Յռոմում ԱՄՆ դեսպանության արտաքին դարպասների և անվտանգության աշխատանքները։ Ձբաղվում է նաև կենսադիզելի և քամու էներգիայի հարցերով։

Բասքին Օրան Պրոֆեսոր

Անկարայի համալսարան Թուրքիա

Բասքին Օրանը ծնվել է 1945թ։ 1968թ. ավարտել է Անկարայի համալսարանի քաղաքագիտության ֆակուլտետը։ 1969 թվականից ի վեր նույն համալսարանի միջազգային հարաբերությունների պրոֆեսոր է։ Յեղինակ է 14 գրքի։ Յիմնական հետաքրքրություններն են ազգայնականությունը և փոքրամասնությունները, Թուրքիայի արտաքին քադաքականությունը։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

Բ. Օրանը ազգայնականության և փոքրամասնությունների խնդիրների փորձագետ է։

Մարչելո Ֆլորես

Պրոֆեսոր Սիենայի համալսարան Իտալիա

Մարչելո Ֆլորեսը ծնվել է 1946թ., Իտալիալում։ Նա Սիենայի համալսարանի համեմատական և ժամանակակից պատմության պրոֆեսոր է, ինչպես նաև «մարդու իրավունքներ և մարդասիրական գործողություն» առարկայի մագիստրոսական ծրագրի համակարգող։ Կազմակերպել է չորս միջազգային համաժողով՝ «ԽՍՅՄ առասպելը» (Կորտոնա, 1989); «Վավաքական ինքնությունը և պատմական հիշողությունը» (Վարշավա-Սիենա, 1994); «20-րդ դարի ամբողջատիրական փործը» (Սիենա, 1997); «Պատմություն, ճշմարտություն, Արդարություն. 20-րդ դարը և նրա հանցանքները» (Սիենա, 2000)։ Նրա վերջին աշխատություններն են.` Tutta la violenza di un secolo (All the violence of a century), 2005; Il secolo-mondo. Storia del Novecento (The Century-World. History of The XXth Century, 2002); Veritn senza vendetta. L'esperienza della Commissione sudafricana per la verit\(\mathbb{0} \) e la riconciliazione (Truth without Vengeance. The Experience of the Truth and Reconciliation Commission in South Africa, 1999). Այժմ նա գիրք է գրում Յայոց ցեղասպանության մասին։ Մ. Ֆլորեսը Յայաստանի մասին Իտալիայի դիվանագիտական նյութեր տպագրող մարմնի գիտական խորհրդի անդամ է։ Միևնույն ժամանակ անդամ է նաև «Շոայի պատմության» գիտական և խմագրական խորհուրդների։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

Մարչելո Ֆլորեսը զբաղվում է ցեղասպանությունների համեմատական ուսումնասիրությամբ։ Լինելով Յայաստանի մասին Իտալիայի դիվանագիտական նյութեր տպագրող մարմնի գիտական խորհուրդների աշտայի պատմության» գիտական և խմագրական խորհուրդների անդամ, ինչպես նաև «Մարդու իրավունքների» մագիստրոսական ծրագրի ղեկավար, Մ. Ֆլորեսը լայնորեն ներգրավված է թե՝ գիտական աշխատանքներում և թե՝ ցեղասպանության խնդիրը հասարակական գիտակցությանը հասցնելուն և կրթական համակարգում ներառելուն ուղղված աշխատանքներում։ Նա իտալական «Մուլինո» հրատարակչության համար գրում է «Յայոց ցեղասպանության պատմությունը»

գիրքը։ Մի ակնարկ է գրում նաև «Շոայի պատմություն» հանդեսում 20-րդ դարի ցեղասպանությունների վերաբերյալ։ Ակտիվ մասնակցություն ունի նաև Յեյլի համալսարանի Ցեղասպանությունների ուսումնասիրման ծրագրում և Կոլումբիայի համալսարանի Ցեղասպանությունների կանխարգելման սեմինարին։

Ռագիպ Ջարաքուու

Գրող, հրատարակիչ, իրավապաշտպան Բելգե հրատարակչատուն Թուրքիա

Ռագիպ Զարաքոլուն ծնվել է 1948թ. Թուրքիայում։ Ավարտել է Ստամբուլի Յամալսարանի տնտեսագիտության ֆակուլտետը։ Սոցիոլոգիայի եւ տնտեսագիտությհան պատմության դոկտոր է։ 1968 թվականից զբաղվում է ժուռնալիզմով։ 1968թ. հիմնել է Մարդու իրավունքների պաշտպանության միությունը։ 1977թ. Այշե Ձարաքոլուի հետ հիմնել է Բելգե հրատարակչատունը։ 1993թ. առաջին անգամ քննարկումներ է բացել Յայոց ցեղասպանության վերաբերյալ։

Ashot Melkonian

Director, Institute of History, National Academy of Sciences Armenia

Ashot Melkonyan was born on February 16, 1961 in Akhalkaki. Graduated cum laude from the History department of Yerevan State University (YSU). In 1985, completed post-graduate course at the YSU Armenian History chair. In 1989, Mr. Melkonyan received his Ph.D.

Since 1986, he has worked at the History Institute of the Armenian National Academy of Sciences, first as a junior staff member, then researcher, scientific secretary, and finally, deputy director. In 2002, Ashot Melkonyan received his Doctorate, and the same year he became the new director of the History Institute.

Prof. Melkonyan's scientific interest lies in such areas as Western Armenia, the Armenian Question, the Armenian genocide, the history of Javakhk, the Armenian-Georgian relations, as well as issues pertaining to historiography of the Armenian people. Prof. Melkonyan's authored 6 books and about 150 scientific papers, published in Armenia, the US, England, France, Georgia, Lebanon, Egypt, Iran, Argentina in a variety of languages.

For his outstanding contribution to historiography, President Kocharian awarded Prof. Melkonyan the Movses Khorenatsi medal.

Ragip Zarakolu

Publisher, Human Rights Activist, Belge International Publishing House Turkey

Racip Zarakolou was born on July 30, 1942, in (on) Beuyuk Ada, as his father had been appointed Governor of the Istanbul Island province. He spent his childhood living among Armenians, Greeks, and Jews. His mother, who had witnessed the Armenian genocide, told him all about it.

A cofounder of the Human Rights Association (IHD), Mr. Zarakolou is currently responsible for the organization's foreign relations. He is also among the founders of the IHD-affiliated "Commission on the Protection of the Rights of Minorities," together with his wife, Ajshe Nour Zarakolou owns and manages the International Document publication. He is Chairman of the "Freedom to Publish" commission of the Union of Turkish Publishers; as well as editor-inchief and general director of the Turkish Ogzur Bakis (Independent View) daily.

Michele Wegner

Armin T. Wegner Society Italy

Michele Wegner was born in Rome in 1941, following his father's departure from Germany for being against the Nazi regime. He earned a degree at the German College in Rome, and later studied to become an architect. He has worked for various construction companies in Italy and Germany, and is currently working on a reconstruction project at the US Embassy in Rome. He is interested in solutions in the spheres of energy, bio-fuel and wind energy.

Boghos Levon Zekiyan

Ca Foscari University, Venice Italy

Boghos Levon Zekivan heads the Chair of Armenian Language and Literature at Ca' Foscari University in Venice, and is Professor of the Armenian Church Institutions at the Pontifical Oriental Institute of Rome. Since 1986, he is the founder and director of Ca' Foscari University's Summer Intensive Course in Armenian language and culture. Listed among the Cambridge-based International Biographical Centre's 2000 Outstanding Scholars of the 21st Century, he is the author of numerous books, monographs and of more than one hundred fifty scholarly articles; among them: The first steps of modern Armenian Theatre and the movement of Armenian Rebirth. A synthetical approach, 1975 (in Arm.); Mekhitar of Sebaste, New illuminator and Precursor, 1977 (in Arm.); An ecumenical dialogue in the 12th century. The negotiations between Saint Ners?s Šnorhali and the Imperial Legate Theorianos in view of the union of the Armenian and Byzantine Churches, 1978 (in Arm.); Humanism. Conceptual contents and historical roots, 1981 (in Turkish); The Armenian Way to Modernity. Armenian Identity Between Tradition and Innovation, Speicificity and Universality, 1997; The Mosaic of Identity, 2001 (in Arm.); At the Search of Spirituality and of Roots, 2001 (in Arm.); Armenian History and Identity. Comments between the Lines, 2001 (in Arm.).

7

Ronald Suny

Professor University of Chicago USA

Ronald Suny is currently Professor of Political Science and History at the University of Chicago. He is a graduate of Swarthmore College and Columbia University, he taught at Oberlin College (1968-1981), as visiting professor of history at the University of California, Irvine (1987), and Stanford University (1995-1996). He was the first holder of the Alex Manoogian Chair in Modern Armenian History at the University of Michigan (1981-1995), where he founded and directed the Armenian Studies Program. Mr. Sunv has been elected President of the American Association for the Advancement of Slavic Studies for the year 2005. Among his books, he has authored The Baku Commune. 1917-1918: Class and Nationality in the Russian Revolution, 1972;, 1983; The Making of the Georgian Nation, 1988, 1994); Looking Toward Ararat: Armenia in Modern History, 1993; The Revenge of the Past: Nationalism. Revolution, and the Collapse of the Soviet Union, 1993); and The Soviet Experiment: Russia, the USSR, and the Successor States. 1998). He is also the editor of Transcaucasia, Nationalism and Social Change: Essays in the History of Armenia, Azerbaijan, and Georgia, 1983, 1996 and The Structure of Soviet History: Essays and Documents, 2003. He is currently working on a study of the young Stalin and the formation of the Soviet Union and a series of essays on empire and nations. Mr. Suny organized and ran the Workshop on Armenian Turkish Scholarship, which has held four conferences bringing Armenian, Turkish, and other scholars together to discuss the Armenian Genocide.

Samuel Totten University of Arkansas USA

Samuel Totten specializes in the prevention and intervention of genocide. His articles on intervention and prevention have appeared in Journal of Genocide Research, Society, Human Rights Review, and Aegis Journal of Genocide Research. Totten is the chief editor of Century of Genocide: Critical Essays and Eyewitness Testimony, 2004; managing editor of Genocide: A Critical Bibliographic Review, and is currently editing, with Eric Markusen, a book on the Darfur Atrocities Documentation Project. This past summer Totten was one of 24 investigators sent to Chad by the U.S. State Department to interview refugees from Darfur, Sudan, in order to collect data for the express purpose of ascertaining whether genocide was being perpetrated in Darfur.

Michele Wegner

Armin T. Wegner Society Italy

Michele Wegner was born in Rome in 1941, following his father's departure from Germany for being against the Nazi regime. He earned a degree at the German College in Rome, and later studied to become an architect. He has worked for various construction companies in Italy and Germany, and is currently working on a reconstruction project at the US Embassy in Rome. He is interested in solutions in the spheres of energy, bio-fuel and wind energy.

Boghos Levon Zekiyan

Ca Foscari University, Venice Italy

Boghos Levon Zekiyan heads the Chair of Armenian Language and Literature at Ca' Foscari University in Venice, and is Professor of the Armenian Church Institutions at the Pontifical Oriental Institute of Rome. Since 1986, he is the founder and director of Ca' Foscari University's Summer Intensive Course in Armenian language and culture. Listed among the Cambridge-based International Biographical Centre's 2000 Outstanding Scholars of the 21st Century, he is the author of numerous books, monographs and of more than one hundred fifty scholarly articles; among them: The first steps of modern Armenian Theatre and the movement of Armenian Rebirth. A synthetical approach, 1975 (in Arm.); Mekhitar of Sebaste, New illuminator and Precursor, 1977 (in Arm.); An ecumenical dialogue in the 12th century. The negotiations between Saint Ners?s Šnorhali and the Imperial Legate Theorianos in view of the union of the Armenian and Byzantine Churches, 1978 (in Arm.); Humanism. Conceptual contents and historical roots, 1981 (in Turkish); The Armenian Way to Modernity. Armenian Identity Between Tradition and Innovation, Speicificity and Universality, 1997; The Mosaic of Identity, 2001 (in Arm.); At the Search of Spirituality and of Roots, 2001 (in Arm.); Armenian History and Identity. Comments between the Lines, 2001 (in Arm.).

Ashot Melkonian

Director, Institute of History, National Academy of Sciences Armenia

Ashot Melkonyan was born on February 16, 1961 in Akhalkaki. Graduated cum laude from the History department of Yerevan State University (YSU). In 1985, completed post-graduate course at the YSU Armenian History chair. In 1989, Mr. Melkonyan received his Ph.D.

Since 1986, he has worked at the History Institute of the Armenian National Academy of Sciences, first as a junior staff member, then researcher, scientific secretary, and finally, deputy director. In 2002, Ashot Melkonyan received his Doctorate, and the same year he became the new director of the History Institute.

Prof. Melkonyan's scientific interest lies in such areas as Western Armenia, the Armenian Question, the Armenian genocide, the history of Javakhk, the Armenian-Georgian relations, as well as issues pertaining to historiography of the Armenian people. Prof. Melkonyan's authored 6 books and about 150 scientific papers, published in Armenia, the US, England, France, Georgia, Lebanon, Egypt, Iran, Argentina in a variety of languages.

For his outstanding contribution to historiography, President Kocharian awarded Prof. Melkonyan the Movses Khorenatsi medal.

Ragip Zarakolu

Publisher, Human Rights Activist, Belge International Publishing House Turkey

Racip Zarakolou was born on July 30, 1942, in (on) Beuyuk Ada, as his father had been appointed Governor of the Istanbul Island province. He spent his childhood living among Armenians, Greeks, and Jews. His mother, who had witnessed the Armenian genocide, told him all about it.

A cofounder of the Human Rights Association (IHD), Mr. Zarakolou is currently responsible for the organization's foreign relations. He is also among the founders of the IHD-affiliated "Commission on the Protection of the Rights of Minorities," together with his wife, Ajshe Nour Zarakolou owns and manages the **International Document** publication. He is Chairman of the "Freedom to Publish" commission of the Union of Turkish Publishers; as well as editor-inchief and general director of the Turkish **Ogzur Bakis** (Independent View) daily.

Մարչելո Ֆլորես

Պրոֆեսոր Սիենայի համալսարան Իտալիա

Մարչելո Ֆլորեսը ծնվել է 1946թ., Իտալիայում։ Նա Սիենայի համալսարանի համեմատական և ժամանակակից պատմության պրոֆեսոր է, ինչպես նաև «մարդու իրավունքներ և մարդասիրական գործողություն» առարկայի մագիստրոսական ծրագրի համակարգող։ Կազմակերպել է չորս միջազգային համաժողով՝ «ԽՍՅՄ առասպելը» (Կորտոնա, 1989); «Վավաքական ինքնությունը և պատմական հիշողությունը» (Վարշավա-Սիենա, 1994); «20-րդ դարի ամբողջատիրական փորձը» (Սիենա, 1997); «Պատմություն, ճշմարտություն, Արդարություն. 20-րդ դարը և նրա հանցանքները» (Սիենա, 2000)։ Նրա վերջին աշխատություններն են.` Tutta la violenza di un secolo (All the violence of a century), 2005; Il secolo-mondo. Storia del Novecento (The Century-World. History of The XXth Century, 2002); Veritn senza vendetta. L'esperienza della Commissione sudafricana per la verit∩ e la riconciliazione (Truth without Vengeance. The Experience of the Truth and Reconciliation Commission in South Africa, 1999). Այժմ նա գիրք է գրում Յայոց ցեղասպանության մասին։ Մ. Ֆլորեսը Յայաստանի մասին Իտալիայի դիվանագիտական նյութեր տպագրող մարմնի գիտական խորիրդի անդամ է։ Միևնույն ժամանակ անդամ է նաև «Շոայի պատմության» գիտական և խմագրական խորհուրդների։

Անձնական ներգրավվածությունը Ցեղասպանության ուսումնասիրության/ճանաչման գործում

Մարչելո Ֆլորեսը զբաղվում է ցեղասպանությունների համեմատական ուսումնասիրությամբ։ Լինելով Յայաստանի մասին Իտալիայի դիվանագիտական նյութեր տպագրող մարմնի գիտական խորհրդի և «Շոայի պատմության» գիտական և խմագրական խորհուրդների անդամ, ինչպես նաև «Մարդու իրավունքների» մագիստրոսական ծրագրի ղեկավար, Մ. Ֆլորեսը լայնորեն ներգրավված է թե՝ գիտական աշխատանքներում և թե՝ ցեղասպանության խնդիրը հասարակական գիտակցությանը հասցնելուն և կրթական համակարգում ներառելուն ուղղված աշխատանքներում։ Նա իտալական «Մուլինո» հրատարակչության համար գրում է «Յայոց ցեղասպանության պատմությունը»

գիրքը։ Մի ակնարկ է գրում նաև «Շոայի պատմություն» հանդեսում 20-րդ դարի ցեղասպանությունների վերաբերյալ։ Ակտիվ մասնակցություն ունի նաև Յեյլի համալսարանի Ցեղասպանությունների ուսումնասիրման ծրագրում և Կոլումբիայի համալսարանի Ցեղասպանությունների կանխարգելման սեմինարին։

Ռագիպ Ջարաքոլու

Գրող, հրատարակիչ, իրավապաշտպան Բելգե հրատարակչատուն Թուրքիա

Ռագիպ Զարաքոլուն ծնվել է 1948թ. Թուրքիայում։ Ավարտել է Ստամբուլի Յամալսարանի տնտեսագիտության ֆակուլտետը։ Սոցիոլոգիայի եւ տնտեսագիտությիան պատմության դոկտոր է։ 1968 թվականից զբաղվում է ժուռնալիզմով։ 1968թ. հիմնել է Մարդու իրավունքների պաշտպանության միությունը։ 1977թ. Այշե Ձարաքոլուի հետ հիմնել է Բելգե հրատարակչատունը։ 1993թ. առաջին անգամ քննարկումներ է բացել Յայոց ցեղասպանության վերաբերյալ։ power - recoullington

Ultimate Crime and Ultimate Challenge

sums up the intent of this conference: to try to understand, yet again, the ultimate crime that genocide is, to examine how genocides happen, to explore formulas for action and prevention, and - the ultimate challenge - to even search for prescriptions for transcending. Finally, and very specifically, this conference, this year, is an endeavor to understand what it will take to bring together the conflicting and tortured memories and peoples living in this region, in order to turn our part of the world into a true neighborhood.

This international conference, held under the auspices of the National Commission on the 90th Anniversary of the Armenian Genocide, is organized by Armenia's Ministry of Foreign Affairs. The Commission welcomes the participating scholars and specialists and salutes them for making this their life's work. The Commission is also grateful for the assistance that the Zoryan Institute for Contemporary Armenian Research and Documentation has provided in conceptualizing and organizing this work.

PROGRAM

April 20, Wednesday,

9:45 am - 6:00

Opening Addresses

Robert Kocharian

President of the Republic of Armenia

Karekin II

Catholicos of All Armenians

Juan E. Mendez

Special Adviser to the UN Secretary General on the Prevention of Genocide

Break

Desecration of Human Rights, Past and Present

The "Odious Scourge":

Evolving Interpretations of the Crime of Genocide

William Schabas (Galway)

Director, Irish Centre for Human Rights, National University of Ireland

Human Rights, International Law and the Armenian Genocide

Alfred de Zayas, (Geneva)

Director, Irish Centre for Human Rights, National University of Ireland

Can Genocide Be Avoided?

Yehuda Bauer (Jerusalem)

Academic Advisor, Yad Vashem,

Holocaust Martyrs and Heroes Remembrance Authority

Discussion

Lunch

12.45 am

The Ultimate Crime

The Significance

of the Armenian Genocide After Ninety Years

Roger W. Smith (Williamsburg, Virginia)

Professor Emeritus of Government, College of William and Mary

Chair, Academic Board of Directors, Zoryan Institute

Responses to Genocide:

Comparison of Armenian and Rwandan Survivors

Donald E. Miller (Los Angeles, California)

Professor, School of Religion, University of Southern California

The Effects of Genocide Denial on the Deniers - Individuals and Nations

Israel W. Charny (Jerusalem)

Executive Director, Institute on the Holocaust and Genocide

Editor-in-Chief, Encyclopedia of Genocide

Third Party Involvement in Prevention and Perpetration:

The Armenian Case

Nikolay Hovannissian (Yerevan)

Director, Institute of Oriental Studies, Armenian National Academy of Sciences

Discussion

Prevention and Action

Israel's Position Regarding the Armenian Genocide Yossi Sarid (Jerusalem)

Member of the Knesset, Former Chair of the Meretz Party Education Minister and Minister of the Environment in the Rabin and Barak Governments

Factors Facilitating and Impeding Genocide

Gregory Stanton (Fredericksburg, Virginia)

James Farmer Professor of Human Rights, Mary Washington College President of Genocide Watch, Director of the Cambodian Genocide Project

The Pain of Knowledge: Reflections on Holocaust and Genocide Issues in Education

Yair Auron (Jerusalem)

Professor, The Open University of Israel and Kibbutzim College of Education

Genocide in Rwanda and Sudan:

A Comparative Assessment of US and UN Responses

Eric Markusen (Copenhagen)

Senior Research Fellow, Department for Holocaust and Genocide Studies Danish Institute for International Studies

Discussion

Thursday, April 21,

2005

9:45 am - 6:00

Opening Remarks

Arkady Ghoukassian

President of the Republic of Nagorno Karabagh

Andranik Margarian

Prime Minister of Armenia, President of the National Commission for the Commemoration of the 90th Anniversary of the Armenian Genocide

Special Address

In the Name of Human Dignity

Lech Walesa

Former President of the Republic of Poland, Nobel Peace Laureate

Ultimate Challenge:

Truth, Reconciliation, and Transitional Justice

Impunity as a Factor in the Armenian Genocide and its Sequela

Vahakn N. Dadrian (New York)

Retired Professor of Sociology, Director of Genocide Research, Zoryan Institute

Dynamics of Denial:

Coming to Terms with the Past in Turkey and Japan

John Torpey (Vancouver)

Associate Professor, Department of Anthropology and Sociology, University of British Columbia

Can Memory of Genocide Lead to Reconciliation?

Elazar Barkan (Claremont, California)

Chair, Department of Cultural Studies, Claremont Graduate University

Discussion

Lunci

12.30

Turkish-Armenian Relations: Divided by History, United by Geography

Obstacles to Armenian-Turkish Reconciliation

Taner Akcam (Minneapolis, Minnesota)

Visiting Associate Professor, Department of History, University of Minnesota-Twin Cities

Promoting Recognition of the Armenian Genocide via Third-Parties

Rouben Paul Adalian (Washington DC)

Director, Armenian National Institute

Memory, Forgetting, and Silence:

How Collectivities Remember Their Past and Implications for Current Relations

Murat Belge (Istanbul)

Professor of Comparative Literature, Bilgi University

Test of Maturity:

The Genocide Factor in Armenia's Foreign Policy

Ruben Safrastian (Yerevan)

Professor, Institute of Oriental Studies, Armenian National Academy of Sciences

Looking Backward, Moving Forward

Richard Hovannisian (Los Angeles, California)

Professor of Armenian and Near Eastern History, University of California Holder of the Armenian Educational Foundation Endowed Chair in Modern Armenian History

Discussion

Marie-Anne Isler-Beguin, Chairwoman

Delegation to the EU-Armenia Parliamentary Cooperation Committee, European Parliament

Vartan Oskanian

Minister of Foreign Affairs, Republic of Armenia

DISCUSSANTS

Kevork B. Bardakjian

Historian, Marie Manoogian Professor of Language and Literature, University of Michigan, US

Ruth Barnett

UK Council for Psychotherapists, London, UK

Vicken Cheterian

Journalist, Le Monde Diplomatique, Director of Programs, CIMERA, Geneva, Switzerland

Hrant Dink

Editor, Agos Weekly, Istanbul, Turkey

Salpy Eskidjian

Consultant on Human Security, Peace and Reconciliation, Geneva, Switzerland

Jussi Flemming Biorn

Armenian-Norwegian Cultural Organization, Norway

Marcello Flores

Professor, Comparative History and Contemporary History, University of Siena, Italy

Tessa Hofmann

Professor, Free University, Berlin, Germany

Arsinee Khanjian

Actress, Toronto, Canada

Dickran Kouymjian

Professor of Armenian Studies, Director, Armenian Studies Program, California State University, Fresno, California

Gerard J. Libaridian

Professor, University of Michigan, Ann Arbor

Giro Manoyan

Director, ARF Dashnaktsutyun Bureau International Secretary, Yerevan

Ashot Melkonian

Director, Institute of History, Armenian National Academy of Sciences, Yerevan

Levon Mkrtchian

Member of National Assembly, Chairman of the ARF Caucus Yerevan

Micheline Aharonian Marcom

Visiting Writer, Mills College, Oakland, California

Baskin Oran

Professor, Faculty of Political Science, University of Ankara, Turkey

Giancarlo Pagliarini

Member of Parliament, Chamber of Deputies, Italy

Kourken Sarkissian

President, the Zoryan Institute

Hiroyoshi Segawa

Professor of Law, Aichi Sangyo University, Japan

Ronald Grigor Suny

Professor of Political Science and History, University of Chicago, Illinois

Samuel Totten

Professor, Department of Curriculum and Instruction, University of Arkansas

Michele Wegner

Architect, Armin T. Wegner Society, Rome, Italy

Ragip Zarakolu

Bilgi Publishing, Istanbul, Turkey

Boghos Levon Zekiyan

Professor, Universita di Ca' Foscari, Venice, Italy

SPEAKERS

Rouben Adalian

Director, Armenian National Institute
USA

Rouben Adalian is the director of the Armenian National Institute (ANI) in Washington, DC. He is the author of Historical Dictionary of Armenia and From Humanism to Rationalism: Armenian Scholarship in the Nineteenth Century. He is the compiler and editor of The Armenian Genocide in the U.S. Archives, 1915-1918, a 37,000-page collection of American documents. He is also the compiler and editor of the ANI Web site (www.armenian-genocide.org.) He was an associate editor of the Encyclopedia of Genocide, and has contributed to numerous publications, including America and the Armenian Genocide; Century of Genocide; Studies in Comparative Genocide; Pioneers of Genocide Studies; and Encyclopedia of the Modern Middle East and North Africa. Mr. Adalian has taught at The George Washington University, Georgetown University, and Johns Hopkins University.

Mr. Adalian's presentation is titled Promoting Recognition of the Armenian Genocide via Third-Parties. The 21st century opened with expectations for nations to build new relations unshackled by the burdens of the past. Armenia and Turkey have yet to participate in this emerging world order. The uses and abuses of historical memory define the relations between Armenia and Turkey. The decades-long campaign of denial of the Armenian Genocide by the Republic of Turkey continues to hinder and derail opportunities to consider a different future together as neighbors. In the absence of formal inter-state relations, efforts for international affirmation of the Armenian Genocide and their obstruction have become a substitute for genuine political dialogue.

Taner Akcam

Professor University of Minnesota USA

As editor-in-chief of a political journal, Taner Akcam became interested in Turkish politics at an early age. He was arrested in 1976 in Turkey and sentenced to ten years' imprisonment. Managing to escape one year later, he fled to Germany as a political refugee, where he focused, among other social issues, on immigrant rights and worked actively in developing dialogues across various ethnic groups in Germany, especially Turks, Greeks, Serbians, Portuguese and Kurds.

Mr. Akcam received his Ph. D. from Hanover University with a dissertation titled, Turkish Nationalism and the Armenian Genocide: On the Background of the Military Tribunals in Istanbul between 1919 and 1922. He has since lectured and published extensively on this topic, with four books, including From Empire to Republic: Turkish Nationalism and the Armenian Genocide (2004), and articles in Turkish and German. Since 1988, he has held the position of Research Scientist in Sociology, Hamburger Institut fur Sozialforschung, and has twice been Visiting Scholar at the Armenian Research Center, University of Michigan at Dearborn.

Mr. Akcam's presentation is titled Obstacles to Armenian-Turkish Reconciliation. The presentation will discuss three ideas on the subject of obstacles to Armenian-Turkish reconciliation, and remark on the possibility of reconciliation between the Turkish and Armenian communities. The first idea will elaborate on collective categories, or the issue of the balance between individual and group identity. Mr. Akcam's will also address the relationship between past and present or the problem of defining collective identity over time. Finally, he will discuss the stereotyping and dehumanizing of one group by the other.

Yair Auron is a professor at The Open University of Israel. He is the author of numerous articles and books on genocide and on contemporary Judaism, including Jewish Israeli Identity, We Are All German Jews: Jewish Radicals in France During the Sixties and Seventies, The Banality of Indifference: Zionism and the Armenian Genocide, The Banality of Denial: Israel ad the Armenian Genocide and The Pain knowledge: reflections on Holocaust and Genocide Issues in Education.

Mr. Auron's presentation is titled The Pain of Knowledge; Reflections o Holocaust and Genocide Issues in Education. This paper will briefly analyze the difficulties to introduce Genocide Studies to high schools and universities in the world, though it is understood that education is necessary for preventing genocides, or, at least, limit their occurrences. The paper will then focus on the situation in Israel, were the Holocaust is taught, but the educational system and the universities usually avoid dealing with other genocides.

Elazar Barkan

Professor Claremont Graduate University USA

Elazar Barkan is professor of history and cultural studies at Claremont Graduate University in Los Angeles, California, and the director of the Institute for Historical Justice and Reconciliation, Mr. Barkan's research interests focus on the role of history in contemporary society and politics, with particular emphasis on the response to gross historical crimes and injustices. Among his works, he is the author of The Guilt of Nations: Restitution and Negotiating Historical Injustices (2000); Claiming the Stones/Naming the Bones: Cultural Property and the Negotiation of National and Ethnic Identity, (an edited volume with Ronald Bush, Getty, 2003); Taking Wrongs Seriously: Apologies and Reconciliation.

Mr. Barkan's presentation is entitled Can memory of genocide lead to reconciliation? The paper investigates the role of historical narratives in bridging national animosity by referring to various examples where countries acknowledged their own responsibility for historical crimes, and of the importance of such recognition as a tool of reconciliation. Although the recounting of history has been exploited to provoke conflict, incite war, and inflame genocides. Mr. Barkan asks whether it can also be drawn upon to facilitate reconciliation. Although national conflicts are based upon extensive real animosity, the history of nations is never one of undifferentiated hostility. The recognition of the multiple layers of the historical injustices and wrongs may provide for new processes and perspectives that could contribute to acknowledgments, recognition and a potential resolution of conflict.

Yehuda Bauer

Professor Yad Vashem Israel

Mr. Bauer was born in 1926 in Prague. Studied at University of Wales a Cardiff. Ph.D. from Hebrew University, Jerusalem. 1982-1995 he was the founding Chair of the Vidal Sassoon International Center for the Study of Antisemitism (SICSA) at Hebrew University, 1986-1995 Editor of the Journal of Holocaust and Genocide Studies. Now Mr. Bauer is the academic adviser in Yad Vashem. He obtains visitor professorships in University of Honolulu at Manoa, Yale University, Ida E. King Distinguished Visiting Scholar of Holocaust Studies, Richard Stockton College, New Jersey, Clark University, Worcester, Mass.

His publications (English Books only) include From Diplomacy to Resistance (1970), My Brother's Keeper (1974), Flight and Rescue. Random House (1975). The Holocaust in Historical Perspective (1978), The Jewish Emergence From Powerlessness (1979), American Jewry and the Holocaust (1982), History of the Holocaust (1984), Jewish Reactions to the Holocaust (1988), Out of the Ashes (1989), Jews for Sale? (1995), and Rethinking the Holocaust (2001). He is the editor of The Holocaust as Historical Experience (1981).

Mr. Bauer's presentation is titled Can Genocide Be Avoided? The definition of genocide in the 1948 Convention is problematic, and what is needed is a strategy to get around the problems of definition. The international political world has so far failed to deal with genocidal threats - in the 20th century from the Herero genocide, through the Armenian genocide, the Holocaust, Rwanda, and now Darfur. There are now the tools to foretell outbreaks of mass violence, and the beginnings of an awareness of how to deal with these threats. The major obstacles are, of course, great power interests, denial, which is particularly blatant in the Armenian case, and impunity, though with regard to the latter the establishment of the International Criminal Court may lead to better results. Academics cannot limit themselves to analysis and writing, they must become active participants in efforts directed against the recurrence of genocides and genocidal threats.

Human Rights and Genocide

Murat Belge Professor

Bilgi University, Istanbul Turkev

Murat Belge is a professor at the Bilgi University in Istanbul, Turkey. He received his B.A. in English Language and Literature from Istanbul University in 1966, and his Ph.D. in English Language and Literature, from Istanbul University in 1969.

Mr. Belge's presentation is titled Memory, Forgetting, and Silence: How Collectivities Remember Their Past and Implications for Current Relations.

Israel Charny

Executive director, Institute on the Holocaust and Genocide Israel

Israel Charny is Executive Director of the Institute on the Holocaust and Genocide in Jerusalem, a position he has held since 1980. He is Editor-in-Chief of the first Encyclopedia of Genocide (1999) and its e-book on the Internet, 2003. He is the creator and editor of an international newsletter, Internet on the Holocaust and Genocide, from 1985-1995 (56 issues published); founder of the series, Genocide: A Critical Bibliographic Review, and editor of its first 3 volumes: Volume 1,1988, Volume 2, 1991, Volume 3, 1994; and author of several books, including How Can We Commit the Unthinkable? Genocide: The Human Cancer (1982).

Mr. Charny's presentation is titled The effects of Genocide denial on the deniers - individuals and nations: Progress and Continuing Challenges in the Battle against Denial. Mr. Charny writes that there is tremendous and even decisive progress against Turkish denials of the Armenian Genocide including some acknowledgements of the Armenian Genocide even by some Turkish people and writers. However, this progress now faces resolute and desperate counterattacks by a Turkish side, which knows it is losing the battle but still won't yield, even though denials are basically corrosive and injurious to its own development and society. On the part of the Armenian people, in a pattern entirely similar to the Jewish people, the time is coming to grow from a strictly victim-focused experience to an ability to acknowledge other victims of the Armenian Genocide; the development of an ability to acknowledge any instances of victimization of others; and most of all the development of a new strength to contribute to the acknowledgments of past genocides of other peoples in the world, and to contribute to the battle against new cases of genocide and genocidal terrorism in our contemporary world.

Human Rights and Cenocide

Vahakn N. Dadrian Retired Professor of Sociology Zoryan Institute USA

Vahakn Dadrian received his undergraduate and graduate education in Europe at the University of Berlin in mathematics, the University of Vienna in history and the University of Zürich in international law. His training in the United States was in the social sciences, culminating with a Ph.D. in sociology from the University of Chicago.

In the last fifteen years he has lectured extensively in French, English and German in European universities, among them the Free University of Berlin, the Universities of Munich, Parma, Torino, Zürich and Uppsala. In 1991, he was a guest lecturer at the Universities of Frankfurt am Main, Cologne, Bochum and Münster. He has given a series of lectures at the Universities of Amsterdam and Utrecht in the Netherlands (1993-1994), the Universities of Geneva and Brussels (1996 and 1998) and UNESCO's Paris centre (1999).

He currently is Director of Genocide Research with the Zoryan Institute. He has authored many books, monographs and articles including The History of the Armenian Genocide. Ethnic Conflict from the Balkans to Anatolia to the Caucasus (1995), German Responsibility in the Armenian Genocide: A Review of the Historical Evidence of German Complicity (1996), and Warrant for Genocide: Key Elements of Turko-Armenian Conflict (1999).

Mr. Dadrian's presentation is titled Impunity as a Factor in the Armenian Genocide and its Sequela. Mr. Dadrian argues that the Armenian Genocide was not a sui generis act of criminality but rather the culmination of a series of episodic massacres ante-dating it in the decades preceding World War I. The unpunished character of these massacres was a major factor in emboldening the Ottoman-Turkish decision-makers to conceive, plan, organize and implement that Genocide. Hence, impunity emerges not only as a basic, common denominator in all these instances of mass murder affording their sustained incidence, but also as a basic challenge to the domain of retributive justice in international criminal law.

Alfred de Zayas Professor United Nations (retired) Switzerland

Alfred de Zayas is an American lawyer and historian. He has received his J.D from Harvard University, and Ph.D. from Göttingen. He has worked twenty-two years with the United Nations, was former Secretary of the UN Human Rights Committee, former Chief of the Petitions Division at the Office of the High Commissioner for Human Rights. He was visiting Professor of Law, at DePaul University in Chicago; University of British Columbia in Vancouver; University of Alcala de Henares in Madrid; and Institut Universitaire de Hautes Etudes Internationales in Geneva. He is a member of the Conseil scientifique of the Académie Internationale de droit constitutionnel in Tunis. He is the author of five books.

Mr. de Zayas' presentation is titled Human Rights and International Law and Armenian Genocide. The overarching principle of human rights is the principle of equality. Since all human beings share the same human dignity, there cannot be politically correct victims and those whom one can safely ignore. All victims, including the survivors of the Armenian genocide, are entitled to recognition of the status as victims and deserve our respect and compassion. There are no States above international law and no legal black hole. Genocide is a crime and has always been a crime under domestic law and

under the law of nations. This crime gives rise to State responsibility and to personal criminal liability. No statutes of limitations apply with respect to genocide. The perpetrator State or any successor State is under an obligation to prosecute and punish the officials responsible for this crime, and to grant restitution and make other forms of reparation to the descendants of the victims, to the survivors and to their descendants.

The Genocide Convention of 1948 strengthened the claims of the Armenians. It did not create their rights, since the Convention was declarative, not constitutive of the existing law of nations. Pursuant to the Convention, the International Court of Justice in the Hague should be called upon to deliver an advisory opinion concerning the legal consequences today of the Armenian genocide.

Nikolay Hovhannissian

Professor, Director, Institute of Oriental Studies, NAS Armenia

Nikolay Hovhannisyan is the director of the Institute of Oriental Studies at the National Academy of Sciences of Armenia, as well as founder and director of the Conflict Resolution Center of Armenia. He is a specialist on the history of Arab countries, international and regional relations in the Middle East, ethnopolitical conflicts and genocide studies. He is the author of more than thirty books published in Armenian, Russian, English, Arabic, German, Italian, and French, among them History of the Arab countries, vol. 1,2, The Armenian Genocide in Elucidation of Arabic historical Science, The Armenian Genocide. Armenocide (in English), Armenian Genocide (in English, French, German, Russian), and The Karabakh Problem (in English). He is a member of the New York Academy of Sciences; the International Academy of Sciences on National Security Problems, in Moscow; the Ararat International Academy of Sciences, in Paris; the International Academy of Sciences of Nature and Society; and the Syrian Society of Sciences.

Mr. Hovhannisyan's paper is titled Third Party Involvement in Prevention and Perpetration: The Armenian Case. Genocide is a process passes through three stages: preparatory, genocidal and post-genocidal. Besides the two main parties - executioner and its victim -- there is often a third party at the local, interstate or international level. Its role can be preventive, perpetrative or neutral. In the Armenian case Kurds, Circassians, Germany and Austro-Hungary were involved in the Armenian Genocide as perpetrative parties, while the Arabs formed a preventive party. England, France and Russia were potentially preventive party during the Armenian Genocide.

Eric Markusen

Professor Danish Institute for International Studies Denmark

Eric Markusen is Senior Research Fellow at the Danish Institute of International Studies, Department for Holocaust and Genocide Studies, Copenhagen. He is on leave as Professor of Sociology and Social Work at Southwest Minnesota State University, USA. His publications include The Genocidal Mentality: Nazi Holocaust and Nuclear Threat, with Robert Jay Lifton, and The Holocaust and Strategic Bombing: Genocide and Total War in the Twentieth Century, with David Kopf. Markusen is on the editorial boards of the Journal of Genocide Research and Journal of Human Rights. His current work focuses on the genocides in Bosnia, Rwanda, and Sudan and the work of the International Criminal Tribunals for the Former Yugoslavia and Rwanda.

Mr. Markusen's presentation is titled: Genocide in Rwanda and Sudan: A Comparative Assessment of US and UN Responses. In Rwanda, the United States avoided labeling the killing as genocide, and the UN Security Council reduced the number of UN peacekeeping forces. In Darfur, the USA investigated allegations of genocide and then publicly accused the Government of Sudan of genocide, and the UN Security Council sent a Commission of Inquiry to Darfur, and, on 31 March 2005, voted to refer the Darfur case to the International Criminal Court. This presentation will consider possible reasons for, and implications of, these two different responses. It will also address the inadequacy of current policies toward the genocide in Darfur.

Juan E. Méndez
Adviser to the United Nations Secretary-General
on the Prevention of Genocide
NY

Juan E. Mendez has taught at the International Human Rights Law at Georgetown Law School and at the Johns Hopkins School of Advanced International Studies. He teaches regularly at the Oxford Masters Program in International Human Rights Law in the United Kingdom.

For 15 years, Mr. Mendez worked with Human Rights Watch, concentrating his efforts on human rights issues in the Western Hemisphere. In 1994, he became the General Counsel of Human Rights Watch, with worldwide duties in support of the organization's mission, including responsibility for the organization's litigation and standard-setting activities. From 1996 to 1999, Mr. Méndez was the Executive Director of the Inter-American Institute of Human rights in Costa Rica, and between October 1999 and May 2004 he was Professor of Law and Director of the Center for Civil and Human Rights at the University of Notre Dame, Indiana. Between 2000 and 2003, he was a member of the Inter-American Commission on Human Rights of the Organization of American States, and served as its President in 2002. In July 2004, Mr. Méndez was appointed the United Nations Special Adviser to the Secretary-General on the Prevention of Genocide, a post that is complementary to his full-time position as the President of the International Center for Transitional Justice.

Mr. Mendez' presentation is titled The Gross Violation of Human Rights: The U.N. and Prevention of Genocide. The presentation will discuss the mandate and terms of reference of the newly-created office of the Special Adviser to the Secretary-General on the Prevention of Genocide. Mr. Mendez will illustrate some of the challenges of devising an early warning/early action procedure, and offer recent examples of actions taken by the SASGPG in specific situations.

Donald E. Miller

Professor University of Southern California USA

Donald E. Miller is the Executive Director of the Center for Religion and Civic Culture at University of Southern California as well as a professor of religion and sociology. He is the author/editor of seven books, including Armenia: Portraits of Survival and Hope (2003), Survivors: An Oral History of the Armenian Genocide (1993), GenX Religion (2000), Reinventing American Protestantism (1997), Homeless Families: The Struggle for Dignity (1993), Writing and Research in Religious Studies (1992), and The Case for Liberal Christianity (1981). With his wife, Lorna, he has partnered with an association of orphans in Rwanda on an oral history project documenting the 1994 genocide.

Mr. Miller's presentation is titled Responses to Genocide: A Comparison of Armenian and Rwandan Survivors. This paper is based on oral history interviews with survivors of two genocides, the Armenian genocide of 1915 and the 1994 genocide in Rwanda. One hundred interviews were done with elderly Armenians who reflected on their experience as children and 160 interviews were conducted with survivors of the Rwanda genocide. The Armenian survivors exhibited 6 different characteristic responses to their experience of the genocide: 1) avoidance and repression, 2) outrage and anger, 3) revenge and restitution, 4) reconciliation and forgiveness, 5) resignation and despair, and 6) explanation and rationalization. This typology of responses among Armenians is compared to the sample of Rwandan survivors for whom the experience is still very fresh and raw.

Richard Hovannisian

Professor UCLA USA

Richard G. Hovannisian is Professor of Armenian and Near Eastern History at the University of California, Los Angeles. A member of the UCLA faculty since 1962, he has organized the undergraduate and graduate programs in Armenian and Caucasian history. In 1987, Professor Hovannisian was appointed the first holder of the Armenian Educational Foundation Endowed Chair in Modern Armenian History at the University of California, Los Angeles. From 1978 to 1995, he also served as the Associate Director of the G.E. von Grunebaum Center for Near Eastern Studies.

Mr. Hovannisian received his B.A. and M.A. degrees from the University of California, Berkeley, and his Ph.D. from UCLA. He is the author of Armenia on the Road to Independence (1967); The Republic of Armenia, 4 volumes (1971-96); The Armenian Holocaust (1980); has edited and contributed to The Armenian Image in History and Literature (1981), The Armenian Genocide in Perspective (1986), The Armenian Genocide: History, Politics, Ethics (1992); The Armenian People from Ancient to Modern Times, 2 volumes (1997); Remembrance and Denial: The Case of the Armenian Genocide (1998), Enlightenment and Diaspora: The Armenian and Jewish Cases (1999), Armenian Van/Vaspurakan (2000), Armenian Baghesh/Bitlis and Taron/Mush (2001), Armenian Tsopk/Kharpert (2002), Armenian Karin/Erzerum (2003); Looking Backward, Moving Forward: Confronting the Armenian Genocide (2003) and six other books on Near Eastern society and culture, and has published more than sixty scholarly articles.

Mr. Hovannisian is a Guggenheim Fellow and has received many honors for his scholarship, civic activities, and advancement of Armenian Studies, including election to membership in the Armenian National Academy of Science, honorary doctoral degrees from Yerevan State University and Artsakh State University. Mr. Hovannisian is a founder and three-time president of the Society for Armenian Studies.

Mr. Hovannisian's presentation is titled Looking Backward, Moving Forward.

Ruben Safrastian

Professor National Academy of Sciences Armenia

Ruben Safrastyan is Director of Department of Turkish Studies at Institute of Oriental Studies at the Armenian National Academy of Sciences, and is a professor at the Acharyan University. Ruben Safrastyan's current research interests focus on the problems of the genesis of genocide, Armenian-Turkish interstate relations, and problems of Turkish politics and ideology.

His most recent publications include the following books: It Is Impossible To Set Up Barriers Between Neighbors in the XXI Century...: Armenia and Turkey in Regional Developments (2003); Proto-genocide: Problems of Theory and History (2005, forthcoming) and articles: "Turkey and Eurasia in the Aftermath of the September 11 Tragedy: Some Observations on Geopolitics and Foreign Policy", Caucasus and Central Asia Newsletter: The Caucasus and Central Asia Program at the University of California, Berkeley, 2001; "Armenian-Turkish Relations: An Attempt at a Theoretical Interpretation from the Standpoints of the Realist School", Directions of the Armenian Foreign Policy: Collection of Articles, 2002; "On the Ideological Substantiation of Turkey's Regional Policy: Concept of Eurasia", The South Caucasus: Regional Security and Stability, 2004; "The Return of 'Grey Wolves': Conservative Party in Turkish Politics (1983-1985)", The Countries and Peoples of the Near and Middle East. Vol. XXIII, 2004; Mr. Safrastyan is the editor of Turkish and Ottoman Studies, in Yerevan.

Mr. Safrastyan's presentation is titled Test of Maturity: The Genocide Factor in Armenia's Foreign Policy. The Genocide as a factor in foreign policy is analyzed not only from the point of view of bilateral relations with Turkey, but also in the context of several world political processes. Mr.Safrastyan argues that the inclusion of the issue of recognition and condemnation of the Genocide into the agenda of Armenia's foreign policy testifies to its maturity. At the same time, the presentation emphasizes that a further adherence to this course will require Armenian diplomacy to more clearly define its objectives.

Yossi Sarid Member of Knesset Israel

Yossi Sarid is a journalist, writing a regular column for the Ha'aretz daily newspaper, as well as numerous articles for the local and international press. He received his M.A. in Political Science from the New School for Social Research in New York.

Since 1974, Mr. Sarid has been a Member of the Knesset, and served on the following committees: Education and Culture (1974-77), House (1974-92), and Foreign Affairs and Defence (1977-92). He has also served as the chairman of the Meretz Knesset faction (1992). He served as Minister of the Environment from January 1993, until June 1996; and in 2000, as Minister of Education. Mr. Sarid, who today heads the Meretz party, is currently a member of the Knesset Foreign Affairs and Defense Committee and the Immigration and Absorption Committee.

Mr. Sarid's presentation is titled Israel's position regarding the Armenian Genocide. Mr. Sarid offers a critical view of the Israeli official position with respect to the Armenian Genocide. Mr. Sarid is the first and only Israeli official to openly participate in the commemoration of the Armenian Genocide and call for its recognition.

William Schabas

Professor, National University of Ireland, Galway Ireland

William Schabas is the director of the Irish Centre for Human Rights at the National University of Ireland, Galway, where he holds the professorship in human rights law. An expert on international criminal law, he is the author of several books including the authoritative **Genocide in International Law**, published in English by Cambridge University Press and in German (Genozid im Völkerrecht). Professor Schabas recently served as a member of the Sierra Leone Truth and Reconciliation Commission. He is an honorary professor of human rights law at the Law Institute of the Chinese Academy of Social Sciences, Beijing.

Mr. Schabas' presentation is titled The 'Odious Scourge': Evolving Interpretations of the Crime of Genocide. After being virtually stagnant for several decades, from the time the definition of genocide was codified in December 1948 in the Convention for the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, in recent years there have been important and even dramatic developments in the interpretation of the norm. In particular, recent judgments of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia and the International Criminal Tribunal for Rwanda have provided important clarifications of such issues as the nature of the groups protected by the Convention, the meaning of 'in part', and the distinction between genocide and ethnic cleansing.

Roger W. Smith

Professor College of William and Mary USA

Roger W. Smith is professor emeritus of government at the College of William and Mary in Virginia. He has written widely on the nature, history, and prevention of genocide. He is co-founder and past president of the International Association of Genocide Scholars. Professor Smith is director of the Zoryan Institute's Genocide and Human Rights University Program and chair of Zoryan's Academic Advisory Board.

Mr. Smith's presentation is titled The Significance of the Armenian Genocide after Ninety Years. The Armenian Genocide continues to have major implications nearly a century after it was enacted: knowledge of how and why genocides are committed, how they may be prevented, the culture of impunity, continuing denial and its consequences, and possible steps toward conciliation between Turkey and Armenia at the state level.

Gregory Stanton

Professor Mary Washington College USA

Gregory Stanton is the James Farmer Professor of Human Rights at Mary Washington College in Fredericksburg, Virginia, and is the President of Genocide Watch and Director of the Cambodian Genocide Project.

Mr. Stanton has worked on human rights issues since 1960. He served as a Peace Corps Volunteer in the Ivory Coast, Africa and as the Church World Service/CARE Field Director in Cambodia in 1980. He has received his degrees from Oberlin College, Harvard Divinity School, and Yale Law School, and a Doctorate in Cultural Anthropology from the University of Chicago.

Mr. Stanton has been a Law Professor at Washington and Lee and American Universities and the University of Swaziland. He was a legal advisor to the Ukrainian independence movement. He served in the State Department from 1992 to 1999, where he wrote the United Nations resolutions that created the International Criminal Tribunal for Rwanda. Mr. Stanton was a fellow at the Woodrow Wilson International Center for Scholars from 2001 to 2002.

Mr. Stanton's presentation is titled Factors Facilitating and Impeding Genocide

John Torpey

Associate Professor Univ. of British Columbia Canada

John Torpey received his B.A in Political Science from Amherst College, and his M.A. (1987) and Ph.D. (1992) in Sociology from the University of California, at Berkeley. He is Associate Professor of Sociology and European Studies at the University of British Columbia.

Mr. Torpey's presentation is titled Dynamics of Denial: Coming to Terms with the Past in Turkey and Japan. The presentation will explore the reticence about coming to terms with past atrocities that is widely held to characterize contemporary Turkey and Japan, with an eye toward understanding the extent to which they maintain their stances vis-à-vis past wrongdoing and why they do so. The discussion considers the particularities of the misdeeds in each case; the problematic application of the terms "genocide" and "holocaust"; and the extent and nature of domestic and external pressures for "coming to terms with the past" in each country. Finally, Mr. Torpey will seek to draw lessons for the future from these two cases.

DISCUSSANTS

Kevork Bardakjian

Professor, University of Michigan USA

Born in Beirut, Kevork Bardakjian received an undergraduate degree in Armenian Studies at Yerevan State University in 1969; and a Ph.D. in Armenian Studies at Oxford University, United Kingdom in 1979. He taught Armenian Studies at Harvard University, from 1974 to 1987; and at the University of Michigan, from 1987 to present. He is the Director of the Armenian Studies Program at the University of Michigan; and the Director of Graduate Studies at the Department of Near Eastern Studies at the University of Michigan. He has authored six books, including Hitler and the Armenian Genocide. His main interests are literature, history, church history, identity, and genocide. He is fluent in six languages and has a passive knowledge of five.

Ruth Barnett

UK Council of Psychotherapists
UK

Born in Berlin, Ruth Barnet is a Holocaust survivor who arrived in England at the age of four on the Kindertransport program. She worked as a teacher for nineteen years and then retrained as a psychotherapist. She has been a practicing psychotherapist for twenty-five years and for the last five years has been appearing at schools as a live witness in Holocaust education programs. She has worked with survivors, both as individuals and in groups. She has presented a number of papers and held seminars on the theme of genocide

Mrs. Barnet believes that the only possibility for containing violence is through education about the differences, prejudices and fears that lead to aggression and ultimately genocide. "As a Jew I consider Jews to have an important part to play in insisting that the longest genocide in history should be ended by modern Turkey fully owning up to the genocide that their ancestors perpetrated on the Armenian community in 1915. I see this not so much as a problem of the Armenians but a problem of the whole family of nations, especially Turkey, to acknowledge and then mourn and memorialize this tragic loss to humanity".

Jussi Flemming Bjorn

Armenian-Norwegian Cultural Organization
Norway

Born in Stockholm, Jussi Flemming Bjorn works as a sales manager at Hydro Texaco AS, a major energy resources company in Norway. He is active in the Armenian - Norwegian Cultural Organization.

Mr. Bjorn's interest and search of his own origins propelled him to research the life of Bodil Catharina Bjorn (1871-1960), who had adopted his Armenian father. An active missionary, Bodil Catharina Bjorn had worked in Asia Minor, Armenia and Syria from 1905 to 1934. In cooperation with the young director Magnus Swärd Jordheim and producer Kjell Eriksen, they now are in the preparatory stage of making a film about this woman pioneer and missionary and her encounter with the first Genocide in modern times.

Vicken Cheterian

Program Director CIMERA Swiss

Born in Beirut, Mr. Cheterian is a journalist who since 1992 has been covering post-Soviet and Middle East affairs for various European newspapers and journals. He has focused on democracy and conflicts in the Caucasus (Karabakh, Abkhazia, both Osset wars and Chechnya), Russia and Central Asia. Mr. Cheterian is particularly interested in the phenomenon of mass trauma and national mobilization. In the case of Armenia, he has examined the role and legacy of the Genocide on the Armenian-Azerbaijani conflict. He has established and is the Program Director for the Caucasus Media Institute in Yerevan.

Hrant Dink

Editor Agos Weekly Istanbul

Hrant Dink was born in 1954 in Malatia, Turkey. He frequented various Armenian secondary schools in Istanbul. Thereafter, he studied Philosophy at the Istanbul University. While at the university, Dink had become sympathetic with the Turkish leftist movement, as a result of which he was often persecuted by Turkish law enforcement agencies and on several occasions even jailed.

In 1996, Mr. Dink became editor-in-chief of the Agos Weekly, a bilingual publication in Armenian and Turkish. He frequently participates in political and scientific conferences and forums in Turkey and other countries. He has been particularly active in the media in Turkey on issues related to minorities and the Armenian community. He has provided testimonials on the Armenian Genocide at the Turkish and European parliaments.

Salpy Eskidjian

Consultant Switzerland

Based in Geneva, Switzerland Salpy Eskidjian is an independent consultant on international affairs, human security, peace and reconciliation. From 1995 to 2004 she served as Program Executive for International Affairs, Peace and Human Security of the Commission of Churches on International Affairs (CCIA) within the World Council of Churches, where she was responsible for the Middle East region and peace building and disarmament globally. From 2001 to 2002 Ms. Eskidjian initiated and formed the WCC Ecumenical Accompaniment Program in Palestine and Israel (EAPPI) and served as its International Executive Coordinator until February 2005.

She has a degree in Sociology and Criminal Justice from The George Washington University in Washington, DC, United States, a certificate on Diplomacy and Human Rights from the University of New South Wales, Australia, and a Special Graduate degree on Development, Law and Social Justice from the Institute for Social Studies in the Hague, Netherlands. She is fluent in Armenian, Greek, English and knows basic French.

For 15 years Ms. Eskidjian has been working on human rights, impunity, peace and reconciliation issues in the Middle East and with the World Council of Churches (WCC) Commission of the Churches on International Affairs. Within the WCC Programme to Overcome Violence, she has coordinated an international campaign on peace and reconciliation working with different groups against impunity, for truth, peace and reconciliation, drafted the framework and basis of the Decade to Overcome Violence: Churches Seeking Peace and Reconciliation, given numerous lectures, commissioned international studies and books, run workshops on non-violence, disarmament, peace and reconciliation.

Marcello Flores

Professor University of Siena Italy

Marcello Flores is Professor of Comparative History and Contemporary History at the University of Siena, where he is also the coordinator of the Master's Program in Human Rights and Humanitarian Action. He has organized four international conferences: "The Myth of the USSR" (Cortona 1989); "Collective Identity and Historical Memory" (Warsaw-Siena 1994); "The Totalitarian Experience in the Twentieth Century" (Siena 1997); and "History, Truth, Justice: the XXth Century and its Crimes" (Siena, 2000).

His latest publications include: **Tutta la violenza di un secolo** (All the Violence of a Century), 2005; **Il secolo-mondo. Storia del Novecento** (The Century-World. History of the XXth Century), 2002; and **Verità senza vendetta. L'esperienza della Commissione sudafricana per la verità e la riconciliazione** (Truth without Vengeance. The Experience of the Truth and Reconciliation Commission in South Africa), 1999.

He is a member of the Scientific Committee responsible for the publication of the Italian diplomatic papers on Armenia. He is a member of the Scientific Committee and Editorial Board of the upcoming four-volume **History of the Shoah**, to be published by Utet, where he will also author an essay on genocides in the twentieth century. He is currently writing **History of Armenian Genocide** for il Mulino, an Italian publisher. He participates in seminars at the Genocide Studies Program at Yale University and at the Genocide Prevention Seminar at Columbia University.

Tessa Hoffman

PhD, Freie University Berlin Germany

Tessa Hofmann studied at the Department of Slavonic Languages and Literature, as well as Armenian studies and sociology at the Freie Universitat Berlin. From 1974 to 1975 she carried out her post-graduate research at the State Universities of St. Petersburg, Yerevan and Tbilisi in the former Soviet Union; and completed her doctoral thesis in 1982.

Ms. Hofmann is the author of 13 books on Armenian history and culture. She is an honorary member of the Armenian community of Berlin (1992) and of the Central Council of Armenians in Germany (2000). She is an honorary professor at the Hrachia Ajarian University, Yerevan (2002). In 2003 she was awarded the Fridtjof Nansen Medal of the National Museum and Institute of the Armenian Genocide. She is the author of the book **Persecution, Expulsion and Annihilation of the Christian population in the Ottoman Empire, 1912-22**.

Ms. Hofmann is a member of the International Society for Threatened Peoples and co-founder of its Coordination Group Armenia since 1979. In 2000/2001 she was coordinator of the working group "Affirmation", which appealed to the German Parliament for Recognition of the Genocide of the Armenians. She is chairperson of the reorganized Working Group "Affirmation" - Against Genocide, for Reconciliation. She is an active participant in the international initiative "Speaking with one voice!" that combines Armenian, Assyrian/Aramean and Greek efforts for the recognition of Genocide claims.

Dikran Kouymjian

Professor, Director of Armenian studies Program
California State University, Fresno
USA

Dikran Kouyumjian holds the Haig & Isabel Berberian Chair of Armenian Studies and is the Director of Armenian Studies at California State University at Fresno. He holds a Ph.D. in Armenian Studies from Columbia University. Professor Kouymjian has taught at Columbia University, the American University of Beirut, the American University in Cairo and the American University of Paris. In 1987 he was a Fulbright Senior Lecturer at Erevan State University. He has held the Armenian Chair at the Institut national des langues et civilisations orientales (INALCO) of the University of Paris, and the William Saroyan Chair of Armenian Studies at U.C. Berkeley.

His publications include a dozen books on Armenian history, art, and literature and scores of scholarly articles, most recently a vast and definitive Album of Armenian Palaeography. Mr. Kouymjian's published works on the Armenian genocide have centered on the destruction of Armenian historical monuments and the confiscation of Armenian property, including "Destruction des monuments historiques arméniens, poursuite de la politique de génocide" (Destruction of Armenian Historical Monuments: Consequence of the Policy of Genocide), Le Crime de Silence, 1984.

Human Rights and Genocide

Gerard J. Libaridian

Professor University of Michigan USA

Gerard Libaridian currently holds the Alex Manoogian Chair in Modern Armenian History at the University of Michigan, Ann Arbor. He specializes in Armenia, the Caucasus, and the Near East. From 1991 to 1997, Dr. Libaridian served as adviser, and then senior adviser to the former President of Armenia, Levon Ter-Petrossian, as First Deputy Minister of Foreign Affairs (1993-1994). He taught previously at a number of universities, and has lectured and written extensively. His most recent works are Modern Armenia. People. Nation. State (2004) and The Challenge of Statehood. Armenian Political Thinking since Independence (1999).

Giro Manoyan

Armenia

Born in Lebanon, Giro Manoyan studied political science at Concordia University, in Montreal, Canada. From 1982 to 1989 he served as Executive Director of the Armenian National Committee of Canada. From 1989 to 1991 he worked as Assistant Editor of the Canadian-Armenian Horizon Weekly, and from 1991 to 1999 as Editor of Horizon Weekly. Since 2000, he is the Director of the International Secretariat of the Armenian Revolutionary Federation-Dashnaktsutyun Bureau.

Yerevan

Micheline Aharonian Marcom Writer USA

Micheline Aharonian Marcom is the author of Three Apples Fell From Heaven which was a 2001 New York Times Notable Book of the Year, a Los Angeles Times and Washington Post Best Book of 2001, and was Runner-up for the PEN/Hemingway Award. Her second novel, The Daydreaming Boy, was released in 2004 and was named a best book of 2004 by the Los Angeles Times and the San Francisco Chronicle. She was a recipient of the 2004 Lannan Literary Fellowship.

She is working on a trilogy of novels that take as their subject the Armenian Genocide and its aftermath. Her first novel, Three Apples Fell From Heaven, attempted to represent the Genocide as it was occurring in the Anatolian towns of Kharpert and Mezre in Ottoman Turkey during the years 1915 - 1917. The second novel, The Daydreaming Boy, followed the life of an Armenian war orphan and refugee in Beirut, Lebanon in the post-war years and inquired into questions of memory, trauma, and exile for the second generation survivors of the Genocide. She is currently at work on the third novel which takes place in Los Angeles and Guatemala, and in part explores the themes of loneliness and violence in the Americas, and of being cut off from one's origin and one's history.

Levon H. Mkrtchian

National Academy of Sciences of Armenia, Institute of HistoryPh. D.

Born in Lebanon, Giro Manoyan studied political science at Concordia University, in Montreal, Canada. From 1982 to 1989 he served as Executive Director of the Armenian National Committee of Canada. From 1989 to 1991 he worked as Assistant Editor of the Canadian-Armenian Horizon Weekly, and from 1991 to 1999 as Editor of Horizon Weekly. Since 2000, he is the Director of the International Secretariat of the Armenian Revolutionary Federation-Dashnaktsutyun Bureau.

Human Rights and Genocide

Baskin Oran

Professor University of Ankara Turkey

Baskin Oran graduated in 1968 from the Faculty of Political Science, at Ankara University. Since 1969, Mr. Oran works as a Professor of International Relations at Ankara University. He has authored fourteen books. His main subjects of interest are nationalism and minorities, and Turkish foreign policy.

Giancarlo Pagliarini

Member of Italian Parliament

Giancarlo Pagliarini studied in Catolica University, where he earned a degree in economics. He is an independent auditor since 1967, first with Arthur Andersen and then with Giancarlo Pagliarini & Partners. Since 1992, he is a member of the Italian parliament since 1992. In 1994, Mr. Pagliarini served as Italy's Finance Minister.

Mr. Pagliaraini is actively engaged in the issue of recognition of the Armenian Genocide in Italy and in Europe. On March 30, 2000 he wrote a letter to all the Presidents of the National Parliaments of Europe, urging them to recognize to Armenian Genocide. He was also the initiator of a declaration of the Italian Parliament recognizing the Armenian genocide, under which 145 MPs signed. On June 13, 2001, taking into account his great contribution in the pursuit of the recognition of Armenian genocide by the Italian Parliament, the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia awarded him the title of Honorary Doctor of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia.

Kourken Sarkissian

President, Zoryan Institute USA

Mr. Sarkissian was born on November 18, 1948. He is a Canadian businessman. After graduating from the University of California in 1972, he joined the family business. He is the founder and president of the following companies: Servocraft Limited Canada (since 1982), Byron Hill Corporation (since 1985) Marlboro, NJ & Toronto Canada, and Yorkbridge Plastics Packaging, YPNE (1996) Bethlehem, Pennsylvania.

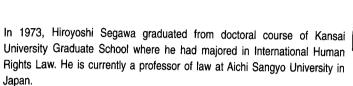
As an active businessman and philanthropist, he is a founding member of the Zoryan Institute for Contemporary Armenian Research and Documentation (1982), and President since 1995. Since 1982, he has been devoted to providing strategic direction to the Institute. The Zoryan Institute is the first non-profit, international center devoted to the research and documentation of contemporary issues related to Armenia, the Armenian Genocide, and Diaspora, within a universal context.

He is the founder of the International Institute for Genocide and Human Rights Studies (2001), which runs an annual course called the Genocide and Human Rights University Program. The mission of the Genocide and Human Rights University Program is to help develop a new generation of scholars to engage in research and publication in the field of genocide and human rights studies. The program strives to show, through the study and sharing of the genocidal traumas of many peoples, that genocide is a universal human experience and that, as such, it must be the concern of all individuals and institutions.

He is a founder and sustaining sponsor since 1991 of **Diaspora: A Journal of Transnational Studies**. This journal is devoted to providing a forum for the analysis of the challenges that people in Diaspora face in relationship with their host state and their homeland.

Hiroyoshi Segawa

Professor of Law Aichi Sangyo University Japan

In his early career, he focused on research into the elaboration of the Articles of the Genocide Convention itself. Later, he has devoted himself to the study of the Armenian Genocide from the viewpoint of a jurist. Mr. Segawa is the pioneer of research into the Armenian Genocide in Japan.

Ronald Suny

Professor University of Chicago USA

Ronald Sunv is currently Professor of Political Science and History at the University of Chicago. He is a graduate of Swarthmore College and Columbia University, he taught at Oberlin College (1968-1981), as visiting professor of history at the University of California, Irvine (1987), and Stanford University (1995-1996). He was the first holder of the Alex Manoogian Chair in Modern Armenian History at the University of Michigan (1981-1995), where he founded and directed the Armenian Studies Program. Mr. Suny has been elected President of the American Association for the Advancement of Slavic Studies for the year 2005. Among his books, he has authored The Baku Commune, 1917-1918: Class and Nationality in the Russian Revolution, 1972:, 1983: The Making of the Georgian Nation, 1988, 1994); Looking Toward Ararat: Armenia in Modern History, 1993; The Revenge of the Past: Nationalism, Revolution, and the Collapse of the Soviet Union, 1993); and The Soviet Experiment: Russia, the USSR, and the Successor States, 1998). He is also the editor of Transcaucasia, Nationalism and Social Change: Essays in the History of Armenia, Azerbaijan, and Georgia, 1983, 1996 and The Structure of Soviet History: Essays and Documents, 2003. He is currently working on a study of the young Stalin and the formation of the Soviet Union and a series of essays on empire and nations. Mr. Suny organized and ran the Workshop on Armenian Turkish Scholarship, which has held four conferences bringing Armenian, Turkish, and other scholars together to discuss the Armenian Genocide.

Samuel Totten University of Arkansas USA

Samuel Totten specializes in the prevention and intervention of genocide. His articles on intervention and prevention have appeared in Journal of Genocide Research, Society, Human Rights Review, and Aegis Journal of Genocide Research. Totten is the chief editor of Century of Genocide: Critical Essays and Eyewitness Testimony, 2004; managing editor of Genocide: A Critical Bibliographic Review, and is currently editing, with Eric Markusen, a book on the Darfur Atrocities Documentation Project. This past summer Totten was one of 24 investigators sent to Chad by the U.S. State Department to interview refugees from Darfur, Sudan, in order to collect data for the express purpose of ascertaining whether genocide was being perpetrated in Darfur.

Yerevan

Armin T. Wegner Society Italy

Michele Wegner was born in Rome in 1941, following his father's departure from Germany for being against the Nazi regime. He earned a degree at the German College in Rome, and later studied to become an architect. He has worked for various construction companies in Italy and Germany, and is currently working on a reconstruction project at the US Embassy in Rome. He is interested in solutions in the spheres of energy, bio-fuel and wind energy.

Boghos Levon Zekiyan

Ca Foscari University, Venice

Boghos Levon Zekiyan heads the Chair of Armenian Language and Literature at Ca' Foscari University in Venice, and is Professor of the Armenian Church Institutions at the Pontifical Oriental Institute of Rome. Since 1986, he is the founder and director of Ca' Foscari University's Summer Intensive Course in Armenian language and culture. Listed among the Cambridge-based International Biographical Centre's 2000 Outstanding Scholars of the 21st Century, he is the author of numerous books, monographs and of more than one hundred fifty scholarly articles; among them: The first steps of modern Armenian Theatre and the movement of Armenian Rebirth. A synthetical approach, 1975 (in Arm.); Mekhitar of Sebaste, New illuminator and Precursor, 1977 (in Arm.); An ecumenical dialogue in the 12th century. The negotiations between Saint Ners?s Šnorhali and the Imperial Legate Theorianos in view of the union of the Armenian and Byzantine Churches, 1978 (in Arm.); Humanism. Conceptual contents and historical roots, 1981 (in Turkish); The Armenian Way to Modernity. Armenian Identity Between Tradition and Innovation, Speicificity and Universality, 1997; The Mosaic of Identity, 2001 (in Arm.); At the Search of Spirituality and of Roots, 2001 (in Arm.); Armenian History and Identity. Comments between the Lines, 2001 (in Arm.).

Yerevan

Human Rights and Genocide

Ashot Melkonian

Director, Institute of History, National Academy of Sciences Armenia

Ashot Melkonyan was born on February 16, 1961 in Akhalkaki. Graduated cum laude from the History department of Yerevan State University (YSU). In 1985, completed post-graduate course at the YSU Armenian History chair. In 1989, Mr. Melkonyan received his Ph.D.

Since 1986, he has worked at the History Institute of the Armenian National Academy of Sciences, first as a junior staff member, then researcher, scientific secretary, and finally, deputy director. In 2002, Ashot Melkonyan received his Doctorate, and the same year he became the new director of the History Institute.

Prof. Melkonyan's scientific interest lies in such areas as Western Armenia, the Armenian Question, the Armenian genocide, the history of Javakhk, the Armenian-Georgian relations, as well as issues pertaining to historiography of the Armenian people. Prof. Melkonyan's authored 6 books and about 150 scientific papers, published in Armenia, the US, England, France, Georgia, Lebanon, Egypt, Iran, Argentina in a variety of languages.

For his outstanding contribution to historiography, President Kocharian awarded Prof. Melkonyan the Movses Khorenatsi medal.

Ragip Zarakolu

Publisher, Human Rights Activist, Belge International Publishing House Turkey

Racip Zarakolou was born on July 30, 1942, in (on) Beuyuk Ada, as his father had been appointed Governor of the Istanbul Island province. He spent his childhood living among Armenians, Greeks, and Jews. His mother, who had witnessed the Armenian genocide, told him all about it.

A cofounder of the Human Rights Association (IHD), Mr. Zarakolou is currently responsible for the organization's foreign relations. He is also among the founders of the IHD-affiliated "Commission on the Protection of the Rights of Minorities," together with his wife, Ajshe Nour Zarakolou owns and manages the International Document publication. He is Chairman of the "Freedom to Publish" commission of the Union of Turkish Publishers; as well as editor-inchief and general director of the Turkish Ogzur Bakis (Independent View) daily.

Human Rights and Genocide

Yereven